Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

46-йил чиқиши № 92 (13.048). 21 АПРЕЛЬ 1965 йил ЧОРШАНБА *Баҳоси 2 тийин.*

«СОВЕТ УЗБЕКИСТОНИ» — ОРГАН ЦЕНТРАЛЬНОГО КОМИТЕТА КОМПАРТИИ УЗБЕКИСТАНА, ВЕРХОВНОГО СОВЕТА И СОВЕТА МИНИСТРОВ УЗБЕКСКОЙ ССР

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ ВА СССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИДА

КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Совети КПСС Марказий Комитети март (1965 йил) Пленумининг қарорига мувофиқ қуйидаги қарорларни қабул қилдилар:

КОЛХОЗЛАРДА ЕРЛАРНИ ТУБДАН ЯХШИЛАШ ХАРАЖАТЛАРИНИ ДАВЛАТ БЮДЖЕТИ ҲИСОБИГА ОЛИШ ТЎҒРИСИДА

КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Совети мелиорация ишларини ўтказишга, нордон тупроқли ерларни оҳаклашга ҳамда ерларнинг ҳосилдорлигини оширишни кўзда тутувчи бошқа тадбирларни бажаришга катта аҳамият бериб, шуни белгилаб қўйдиларки, колхозларда ерларни тубдан яхшилаш соҳасидаги ишлар (ёпиқ дренаж, хўжаликлар ичида очиқ коллектор-зовурлар қуриш ва қайта қуриш, дарахт ва буталарни илдизи билан чиқариб ташлаш ҳамда экинчиликда бошқа техника ишларини бажариш, торф қазиш, ташиш ва уни ишлатиш юзасидан ишлар комплексини амалга ошириш, нордон тупроқли ерларни оҳаклаш, шу жумладан оҳакли ўғитлар ва сланец кулининг қиммати, оҳакли ўғитлар ва сланец кулини ташиш ва тупроққа солиш харажатлари) ҳамда колхозларда шўрхок тупроқли ерларни гипслаш ишлари, шу жумладан гипснинг қиммати, гипсни ташиш ва тупроққа солиш чиқимлари, шунингдек мазкур ишлар учун лойиҳа-смета ҳужжатларини тузиш харажатлари халқ хўжалиги планларида кўзда тутилган ишларнинг ҳажмига мувофиқ, операция харажатларига ажратиладиган давлат бюджети маблағлари ҳисобидан қилинади. Колхозлардаги ерларни тубдан яхшилаш соҳасида қурилиш ташкилотлари бажарадиган ишлар пудратчилик ишлари планларига киритилади.

КОЛХОЗЛАРГА МОЛИЯВИЙ ЁРДАМ КЎРСАТИШ ТЎҒРИСИДА

КПСС Марказий Комитети ва ССР Иттифоқи Министрлар Совети колхозларга молиявий ёрдам кўрсатиш, қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштиришни янада кўпайтирмоқ учун, колхозларнинг жамоат фондлари ва даромадларини ўстирмоқ учун шарт-шароитлар вужудга келтириш, шунингдек колхозчиларнинг моддий фаровонлигини ошириш мақсадида СССР Давлат банкига колхозларнинг СССР Давлат банки ссудаларидан бўлган 2.010 миллион сўм, шу жумладан узоқ муддатли ссудалардан бўлган 1.450 миллион сўм ва қисқа муддатли (илгари муддати узайтирилган) ссудалардан бўлган 560 миллион сўм қарзини истисно тариқасида кечиб юбориш вазифасини юкладилар.

Контрактация шартномаларига мувофиқ тайёрлов ташкилотларидан олинган пул аванслари бўйича колхозларнинг зиммасида қолган 120 миллион сўм қарзни тўлаш муддати ана шу қарорга мувофиқ узайтирилди. Колхозлар тўлаш муддати узайтирилган қарзни 1970 йилдан бошлаб беш йил мобайнида узиши керак.

КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Совети колхозлар томонидан машина-трактор ва ремонт-техника станцияларидан сотиб олинган техника, бинолар ва машина-ускуналар бадалига уларнинг зиммасида қолган (120 миллион сўм миқдоридаги) қарзнинг ҳаммасини кечиб юборишга қарор қилдилар.

Иттифоқдош республикалар компартияларининг Марказий Комитетлари ва Министрлар Советлари:

колхозларнинг иқтисодий аҳволини кўриб чиқишлари ҳамда уларнинг жамоат ишлаб чиқаришини юксалтириш, меҳнат унумдорлигини ошириш, маҳсулот таннархини камайтириш, жамоат маблағларини сарфлашдаги ортиқчаликларни йўқотиш, колхозларнинг пул даромадларини кўпайтириш ва колхозчилар меҳнатига ҳақ тўлаш даражасини ошириш юзасидан қўшимча тадбирларни ўтказишлари;

ушбу қарорга мувофиқ, колхозларга берилаётган молиявий ёрдамдан энг самарали тарзда фойдаланиш ҳамда колхозлар экономикасини янада мустаҳкамлашни таъминлаш тадбирларини колхозчиларнинг йиғилишларида кенг муҳокама қилишни ташкил этишлари керак.

* * *

СССР Министрлар Совети «Ерлари совхозларга ҳамда бошқа корхона ва ташкилотларга олиб берилган колхозларнинг собиқ аъзоларини пенсия билан таъминлаш тўғрисида» қарор қабул қилди.

Қарорда белгилаб қўйилдики, ерлари совхозларга ҳамда бошқа корхона ва ташкилотларга олиб берилган колхозларнинг (шу жумладан балиқ овлаш колхозларининг) собиқ аъзоларига қарилик ва инвалидлик учун бериладиган пенсиялар, уларнинг оила аъзоларига эса боқувчисидан ажралиб қолганлиги тақдирда бериладиган пенсиялар колхозларнинг аъзоларига пенсиялар тайинлаш ва тўлаш тартиби тўғрисида СССР Министрлар Советининг 1964 йил 17 октябрдаги 859-қарори билан тасдиқланган Низомда колхоз аъзолари ва уларнинг оилалари учун кўрсатилган қоидалар ва нормалар асосида 1965 йил 1 июндан бошлаб тайинланади ва тўлаб борилади.

Мазкур кишиларга пенсияларни пенсия талаб қилиб берилган аризалар асосида колхозчиларга пенсия ва нафақалар тайинловчи комиссиялар тайинлайдилар.

Ушбу қарорда кўрсатилган кишиларга бериладиган пенсиялар колхозчиларни социал-таъминотга олиш марказлаштирилган иттифоқ фондининг маблағлари ҳисобидан тўлаб борилади.

Ерлари совхозларга ҳамда бошқа корхона ва ташкилотларга олиб берилган колхозларнинг ушбу қарорга мувофиқ пенсия олиш ҳуқуқига эга бўлмаган собиқ аъзолари учун СССР Министрлар Советининг 1962 йил 13 сентябрдаги 959-қарорида белгиланган ойлик нафақалар тайинлаш ва тўлаш тартиби сақланиб қолади.

МОНГОЛИЯ ХАЛҚ РЕСПУБЛИКАСИ ПАРТИЯ-ҲУКУМАТ ДЕЛЕГАЦИЯСИ МОСКВАДАН ЖЎНАБ КЕТДИ

МОСКВА, 20 апрель. (ТАСС). Монголия Халқ революцион партияси Марказий Комитетининг Биринчи секретари, Монголия Халқ Республикаси Министрлар Советининг Раиси Ю. Цеденбал бошчилигидаги Монголия Халқ Республикаси партия-ҳукумат делегацияси бугун Москвадан Омскка жўнаб кетди.

Монголия Халқ Республикаси ва СССР давлат байроқлари билан безатилган Внуково аэродромида қардош мамлакат вакилларини Л. И. Брежнев, А. Н. Косигин, К. Т. Мазуров, А. Н. Шелепин, Ю. В. Андропов ўртоқлар, партия ва давлатнинг бошқа арбоблари, пойтахт меҳнаткашларининг кўпгина вакиллари, дипломатлар кузатиб қолдилар.

КПСС Марказий Комитетининг Биринчи секретари Л. И. Брежнев ва Монголия Халқ революцион партияси Марказий Комитетининг Биринчи секретари, Монголия Халқ Республикаси Министрлар Советининг Раиси Ю. Цеденбал дўстона нутқ сўзладилар.

ЖАҲОН МАМЛАКАТЛАРИГА

Республика пахта заводлари экспорт қиладиган маҳсулотларнинг турлари кўпайиб бормоқда. Хом пахта эндигина экспорт қилинаётган янги маҳсулотлардандир. Момиқ тайёрлашда фойдаланиладиган ана шу хом ашёнинг катта бир туркуми Канадага жўнатилди.

— Республика корхоналари, — деди Ўзбекистон ССР Халқ хўжалиги кенгаши пахта тозалаш саноати бошқармаси маҳсулот етказиб бериш ва транспорт бўлимининг бошлиғи В. Абрамов, — бу йил ҳаммаси бўлиб, чет элларга уч эшелон хом пахта етказиб беради.

Ўзбекистон пахта тозаловчилари жаҳоннинг йигирма беш мамлакатига ўз маҳсулотларини — тола, линт ва чигит етказиб берадилар. Бу маҳсулотларни Англия, Германия Демократик Республикаси, Польша, АҚШ, Куба, Япония ва бошқа мамлакатлар сотиб оладилар. (ЎзТАГ).

ЕТТИ ЙИЛЛИК ҚУРИЛИШЛАРИДА

Аму — Бухоро машина канали қурилиши бошланганидан буён икки йилдан мўлроқ вақт ўтди. Ана шу давр ичида Бухоро ирригаторлари Амударё сувидан тағин ҳам самарали фойдаланиш учун зарур тадбирларни кўрмоқдалар. Каналнинг узунлиги 200 километрдан ортиқ.

Бу иншоот қурилиши совет кишилари дўстлиги ва қаҳрамонлигининг тимсоли бўлиб қолди. Қурилишда мамлакатимиздаги 25 миллат вакиллари қўлни-қўлга бериб фидокорона меҳнат қилмоқдалар. Электр пайвандчи Иван Румянцевнинг номи қурилиш майдонида тез-тез тилга олиниб туради. Унинг ҳаёт йўли бир достон битишга арзигулик. И. Румянцев Норак, Бухтарминск ва Куйбишев электростанцияларини, Мисрдаги Асвон тўғонини барпо қилишда актив қатнашган.

Республикада хизмат кўрсатган бинокор Ж. Муҳиддинов, Ўзбекистонда хизмат кўрсатган механизатор Фирдаус Жабборов, бульдозерчи Алексей Герасимов ва Теша Ярашев, монтажчилар бригадасининг бошлиғи Анатолий Зарудский ва бошқа ўртоқлар ҳам меҳнатда ажойиб намуна кўрсатмоқдалар. Канал трассасидан қисқа вақт ичида 70 миллион кубометрга яқин тупроқ қазиб чиқарилди. 7 минг кубометр ҳажмда темир-бетон ва бетон ишлари бажарилди. 45 километр узунликда электр линиялари, 25 та йирик гидротехника ва йўл иншоотлари барпо қилинди.

Бухорода қурилаётган ва яқин вақт ичида фойдаланишга топшириладиган улкан гидротехника иншооти 180 минг гектарга яқин ерни суғоришга имкон беради. Натижада область пахтакорлари мамлакатимизга қўшимча равишда ўнлаб минг тонна «оқ олтин» етказиб берадилар. Суратларда: 1. Илғор электрик Н. Зайцев ва слесарь И. Гросганс (юқорида). 2. Қурилиш трассасида баракали меҳнати билан донг таратаётган ишчи Ю. Зубарев (ўртада). 3. Аму — Бухоро каналининг бошланиш қисмидаги сув тақсимлагич иншоот.

А. Усмонов фотолари. (ЎзТАГ фотохроникаси).

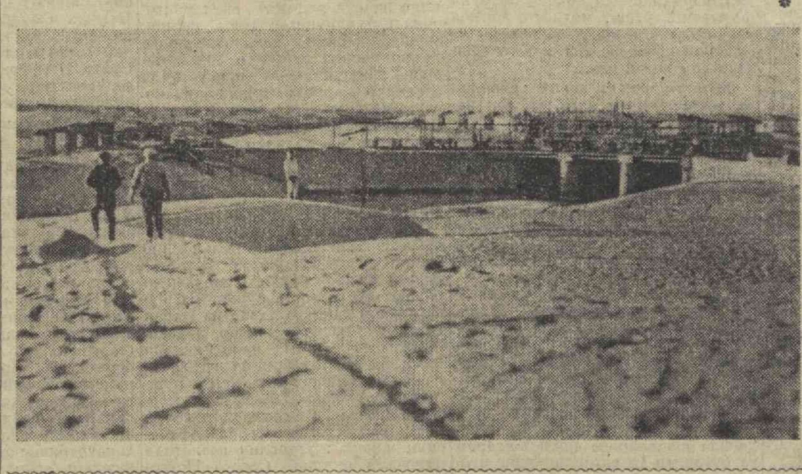

ШОНЛИ КУН ШАРАФИГА

Ўзбекистон меҳнаткашлари Совет Иттифоқи билан Польша Халқ Республикаси ўртасида дўстлик, ўзаро ёрдам ва урушдан кейинги ҳамкорлик тўғрисидаги Шартнома имзоланган куннинг йигирма йиллигини кенг нишонладилар. Тошкент жамоатчилиги вакилларининг 20 апрелда ўтказилган кечаси ана шу шонли кунга бағишланди. Чет мамлакатлар билан дўстлик ва маданий алоқа Ўзбекистон жамияти президиумининг раиси Х. С. Шукурова доклад қилди.

Кечада сўзга чиққан ўртоқлар 1945 йилда тузилган ва тенглик, ҳар томонлама ҳамкорлик ҳамда ҳамжиҳатлик принципларига асосланган бу Шартнома СССР билан Польша Халқ Республикаси ўртасидаги бузилмас дўстликни ривожлантириш ва кучайтириш учун мустаҳкам асос бўлганлигини таъкидладилар. Улар Совет Иттифоқи билан Польша Халқ Республикаси ўртасида дўстлик, ҳамкорлик ва ўзаро ёрдам тўғрисида шу йил апрель ойида имзоланган янги Шартнома халқларимизнинг ҳаётида катта роль ўйнайди, социалистик мамлакатларнинг халқаро хавфсизлик ва тинчлик учун олиб бораётган курашига муҳим ҳисса бўлиб қўшилади ва империализмнинг агрессив кирдикорларига қарши социалистик ҳамдўстлик мамлакатларининг позицияларини мустаҳкамлайди.

Кечада Варшавадаги поляк — совет дўстлиги жамияти номига табрикнома қабул қилинди. (ЎзТАГ).

ЯНГИ МАШИНАЛАР

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ МАРТ ПЛЕНУМИНИНГ ҚАРОРЛАРИ АМАЛДА

«Ташсельмаш» заводининг коллективи май олди вахтасида туриб зўр ғайрат билан меҳнат қилмоқда. Ишчилар ва инженерлар КПСС Марказий Комитети март Пленумининг қарорларига қишлоқ хўжалигини янги техника билан таъминлаш учун курашда янгидан-янги муваффақиятларга эришиш билан жавоб бермоқдалар. Бу йил ўтган йилдагига нисбатан 1000 та кўп пахта териш машинаси ишлаб чиқарилиши лозим. Бу — жиддий ўсишдир. Бироқ, коллектив ишлаб чиқаришни янада кўпайтириш резервларини қидириб топмоқда. Пландан ташқари еттита «ХТ-1,2» машинаси тайёрланди. 1 майгача қўшимча суратда 10 та пахта териш машинаси ишлаб чиқарилади.

Завод директори Б. М. Шевченко ЎзТАГ мухбирига қуйидагиларни айтиб берди:

— 17 апрелда инженер-техник ходимларнинг махсус группасини тузиш тўғрисидаги буйруқ имзоланди. Пахта териш машиналарининг учта тажриба нусхасини ишлаб чиқаришни йўлга қўйиш ана шу ходимларга топширилди. Тўрт қаторли пахта териш машинаси ана шулар орасида энг мураккаб ва айни бир вақтда энг самарали машинадир. Яқинда бўлиб ўтган республика партия актив йиғилишида шу машина ҳақида гап бўлди.

«Тўрт қаторли» деган номнинг ўзи машинанинг катта афзалликларидан, қишлоқ механизаторлари иш унумини оширишнинг, пахта териш суръати ва сифатини яхшилашнинг жуда катта резервлари борлигидан далолат беради. Лекин гап қамраб олинадиган қаторлар сонини кўпайтиришдагина эмас. Янги машина анча мукаммал иш аппаратлари билан таъминланган. Мойлаш системаси такомиллаштирилган. Энди машинани бутун мавсум давомида фақат бир марта мойлаш мумкин. Бу эса машинани яхши сақлашни енгиллаштиради, пахтага мой оқиб тушишга йўл қўймайди. Мой оқиб тушган пахта толасининг сифати эса пасаяди.

Конструкторлар машина ишлаб чиқаришнинг тезроқ ўзлаштирилиши тўғрисида ғамхўрлик қилдилар. Тўрт қаторли машина деталларининг ярми кўплаб ишлаб чиқарилаётган «ХТ-1,2» машинасининг деталлари билан бир хилдир. Демак, зарур деталларни яратиш енгилроқ бўлади. Лекин бу йилги пахта ҳосилини териб олишда бир қанча хўжаликларда синаб кўриш тариқасида элликта тўрт қаторли машинанинг тажриба нусхаларини қатнаштириш учун кўп меҳнат қилиш керак.

Ҳозирги вақтда экспериментал цех коллективи бутун куч-ғайратини ана шу ишга сарфламоқда. Пахтачилик машиналари давлат махсус конструкторлик бюроси берган чертёжлар асосида штамплар, мосламалар, инструментлар қилинмоқда, технология карталари тайёрланмоқда, машина-ускуналар ўрнатилмоқда. Янги машинанинг дастлабки оригинал деталлари тайёрланди.

Машиналарнинг яна иккита тажриба нусхасини ишлаб чиқаришга кўрилган тайёргарлик ҳам тўрт қаторли машина устида олиб бориладиган иш бошланганлигини билдиради. Бу икки машина ҳам ана шундай иш аппаратлари билан таъминланади. Бу машиналар асосан узелларининг компоновка қилиниши билангина фарқ қилади. Булар — қатор ораларининг кенглиги 60 ва 90 сантиметр бўлган майдонлардаги пахта ҳосилини йиғиштириб оладиган икки қаторли машинадир. Завод бу машиналарни ўн нусхадан ишлаб чиқаради, шундай қилиб, 1965 йилда турли шароитда ишлашга мўлжалланган ва агротехниканинг хилма-хил талабларига жавоб берадиган унификация қилинган бир қанча пахта териш машиналари пайдо бўлади.

Коллективнинг вазифаси — янги ишлаб чиқаришни тайёрлаш ва ташкил қилиш графигини қатъий бажаришдан иборатдир. Партия Марказий Комитети Пленумининг қарорлари туфайли мусобақанинг авж олиб кетганлиги завод бу ишни бемалол адо этажагидан далолат беради.

МЕҲНАТ ЗАФАРЛАРИ

Қарши районидаги қатор хўжаликлар гўшт тайёрлаш ярим йиллик планини бажардилар. «Ленин йўли» колхози давлатга 220 центнер ўрнига 402 центнер, «Москва» колхози 300 центнер ўрнига 414 центнер, «Коммунизм» колхози 150 центнер ўрнига 271 центнер гўшт етказиб берди.

Ж. ҲУСАНОВ.

●

«Шарқ юлдузи» колхози чорвадорлари Ленинград районида гўшт топшириш ярим йиллик планини муддатидан анча олдин адо этдилар. Давлатга 23 тоннадан зиёд гўшт етказиб берилди.

Б. НОСИРОВ.

●

Шарофат Ҳамралиев Навоий районидаги «Конимех» давлат наслчилик заводининг тажрибали ва тадбирли чўпонларидан бири. У 550 совлиқнинг ҳар юзтасидан 200 тадан қўзи олишга эришди.

Ҳ. ФАРМОНОВ.

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ ВА ЎЗБЕКИСТОН ССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИДА

«ГУЛЛАР ВОДИЙСИ МЕЛОДИЯСИ» ФЕСТИВАЛИ

Совет музика санъати муваффақиятларини кенг пропаганда қилиш, меҳнаткашларни эстетик жиҳатдан тарбиялашни янада кучайтириш мақсадида Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Совети республикамизда ҳар йили «Гуллар водийси мелодияси» музика фестивалини ўтказиш тажрибасини жорий этишга қарор қилдилар.

«Гуллар водийси мелодияси» музика фестивали 1965 йилда 18 сентябрдан 28 сентябргача ўтказиладиган бўлди.

Фестивалга тайёргарлик кўриш ва уни ўтказишга раҳбарлик қилиш учун ташкилот комитети тузилди.

ҚАРДОШЛИК НАМУНАСИ

ПОЛЬША РАҲБАРЛАРИГА ТЕЛЕГРАММА

Дўстлик, ўзаро ёрдам ва урушдан кейинги ҳамкорлик тўғрисидаги Совет — Польша Шартномаси тузилган куннинг 20 йиллиги муносабати билан Л. И. Брежнев, А. И. Микоян ва А. Н. Косигин ўртоқлар Польша Халқ Республикасининг раҳбарлари Владислав Гомулка, Эдвард Охаб ва Юзеф Циранкевич ўртоқларга телеграмма юбордилар. Улар КПСС Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми, СССР Министрлар Совети номидан, бутун совет халқи номидан Польша Бирлашган ишчи партияси Марказий Комитетига, Польша Халқ Республикасининг Давлат кенгашига, Министрлар Советига ва қардош Польша халқига самимий табрикларни ва энг яхши истакларини йўллайдилар.

Телеграммада айтиладики, бу Шартнома 20 йил мобайнида Совет Иттифоқи ва Польша Халқ Республикаси халқлари ўртасидаги дўстликни мустаҳкамлашга ва ҳар томонлама ҳамкорликни ривожлантиришга ёрдам берди. Бу дўстлик эндиликда улуғ социалистик ҳамдўстлик оиласидаги халқлар ўртасида мавжуд бўлган чинакам қардошларча ўзаро муносабатлар намунасидир. Бутун совет халқи СССР билан Польша ўртасида тузилган янги Шартнома текстининг имзоланишини зўр мамнуният билан кутиб олди. Ҳар иккала мамлакат ўртасидаги муносабатлар тараққиётининг бой тажрибаси ва ўтган йигирма йил мобайнида жаҳонда рўй берган ўзгаришлар ана шу Шартномада ўз ифодасини топди.

Бутун тинчликсевар инсоният каби мамлакатларимизнинг халқлари ҳам тинчликнинг сақланиши ва мустаҳкамланишидан манфаатдордирлар. Аммо, иғвогарлик ва қасддан вужудга келтириладиган ҳарбий низолар ёрдами билан халқаро кескинликни янада авж олдиришга, ер юзининг турли қисмларида уруш ўчоқларини сақлаб қолишга уринаётган кучлар бор. Ғарбий Германияда реваншчи кучлар айниқса серҳаракат бўлиб қолди. Бундай шароитда Совет Иттифоқи билан Польша ўртасида тузилган Шартнома агрессияни тийиб туриш, ҳар иккала мамлакатнинг муқаддас чегараларини ҳимоя қилишнинг энг муҳим омили сифатидаги аҳамиятини сақлаб қолаверади. (ТАСС).

Э Н Г А З И З И Н С О Н

В. И. ЛЕНИН ТУҒИЛГАН КУННИНГ 95 ЙИЛЛИГИ ОЛДИДАН

ДОҲИЙГА БАҒИШЛАНГАН АСАРЛАР

● Кировлик ҳайкалтарош, РСФСРда хизмат кўрсатган санъат арбоби М. М. Кошкин В. И. Ленин ҳайкалини яратиш устида 26 йилдан кўпроқ вақтдан бери ишламоқда. Доҳийнинг М. М. Кошкин яратган портрети Архангельскдаги зона бадиий виставкасида ва «Советская Россия» виставкасида юқори баҳо олди.

● Ереванадаги республика халқ ижоди уйи нодир экспонат—«Ленин иш устида» деган инкрустацияни сотиб олди. Синтетик каучук заводининг ёш ишчиси Р. Вохов Арманистонда ўсадиган турли дарахтларнинг 10 мингта парчасидан картина яратди. Муддатидан ташқари хизмат қилаётган мичман А. Соловьев доҳийнинг портретини яратди. Унинг бу асари Петропавловск-Камчатскийдаги музейга қўйилди.

● Бошқирдистон пойтахтида В. И. Ленин туғилган куннинг 95 йиллигига бағишлаб хор учун ёзилган музика ойлиги бошланди. Бу ерда революция доҳийси, Совет Ватани, Коммунистик партия тўғрисидаги янги асарлар янграйди. Бу асарларнинг авторлари маҳаллий композиторлардан З. Исмагилов, Р. Муртазин, Н. Собитов ва бошқалардир.

● Ленин, партия тожиклар учун бахт келтирди — тожикистонлик бахши Ҳикмат Ризонинг кенг тарқалган кўпгина қўшиқларининг лейтмотиви — ана шудир. Ҳозир Ҳикмат Ризо Ленин тўғрисида янги қўшиқ яратди. Ҳофизнинг қўшиғини унинг ҳамқишлоқлари — «Победа» колхозининг аъзолари биринчи бўлиб эшитдилар.

ФАХРИЙ ИШЧИ

Электромеханика заводининг (Черкасси области Шевченко номли станция) темирчилик цехида В. И. Ленин туғилган куннинг 95 йиллиги олдидан Ленин бурчаги очилди. У ерда бошқа экспонатлар билан бир қаторда бундан қирқ икки йил илгари Владимир Ильичга юборилган телеграмма тексти қўйилган. Ўша вақтда завод ўрнида бўлган темир йўл устахоналарининг ишчилари В. И. Ленинни фахрий темирчи қилиб сайладилар ва унга ўнинчи разряд бердилар. Ишчилар Ильич нормасини коллектив бўлиб бажардилар.

Шундан бери завод коллективи ленинча яшаш ва меҳнат қилишга ҳаракат қилмоқда. Бир ярим мингдан кўпроқ ишчи коммунистик меҳнат зарбдори деган шарафли ном олди.

ЛЕНИН ҲАҚИДА ҲИКОЯЛАР

Шу кунларда мамлакатнинг кўпгина шаҳарларида партиянинг доҳий билан учрашган ветеранлари меҳнаткашлар олдида сўзга чиқмоқдалар. Латвияда В. М. Буманис, Э. К. Звиргздиньш, А. М. Дижбит ва бошқа кекса коммунистлар В. И. Ленин тўғрисидаги хотираларини меҳнаткашларга сўзлаб бермоқдалар.

Свердловскдаги Белинский номли шаҳар халқ кутубхонасида А. Н. Никифорова билан учрашув бўлди. У, Поронинода В. И. Ленин ва Н. К. Крупская билан бир уйда яшаган пайтлари тўғрисида тўпланганларга гапириб берди. Брянск темир йўлчиларининг маданият саройида «Буюк ҳаёт саҳифалари» деган темада кеча ўтказилди. Бу ерда В. И. Лениннинг сўнгги яширин квартирасининг бекаси М. В. Фофанова ва 1912 йилдан бери КПСС аъзоси Ю. К. Милонов сўзладилар. 1917 йилдан бери КПСС аъзоси И. Н. Люблин Атлантикадан Калининград портига қайтиб келган балиқ овлаш-музлатиш «Вега» траулерининг денгизчилари билан учрашди. (ТАСС).

ХОРАЗМ КОММУНИСТЛАРИ ЯНГИ МАРРАЛАРНИ БЕЛГИЛАМОҚДАЛАР

Хоразм области партия активининг йиғилиши КПСС Марказий Комитети март Пленуми қарорлари асосида область партия ташкилотининг вазифаларини муҳокама қилди.

Докладчи — Ўзбекистон Компартияси Хоразм область комитетининг биринчи секретари Б. Р. Раҳимов ва музокарада сўзга чиққан кишилар область далалари ва фермаларининг меҳнаткашлари Пленум қарорларини ҳаракатнинг жанговар программаси сифатида қабул қилганликларини айтиб ўтдилар.

Йиғилишда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари И. Г. Анисимкин нутқ сўзлади.

ҚУДРАТИМИЗ — БИРЛИКДА!

МОСКВАДА СОВЕТ—МОНГОЛ ДЎСТЛИГИ МИТИНГИ

Совет Иттифоқи билан Монголия Халқ Республикаси ўртасида чинакам қардошларча беғараз муносабатлар таркиб топди. Марксизм-ленинизм ва социалистик интернационализм принципларига содиқликка асосланган бу дўстликни совет ва монгол халқлари муқаддас билиб ардоқламоқдалар ва кундан-кунга кучайтирмоқдалар. Улар ҳамма вақт — тинч даврда ҳам, оғир синов йилларида ҳам бир-бирларига ҳамдамдирлар. Гражданлар уруши ва Монголия халқ революцияси даврида, герман фашизми ва япон милитаризмига қарши олиб борилган урушнинг оғир йилларида шундай бўлган эди, қардош халқлар социализм ва коммунизмни муваффақият билан қураётган ҳозирги пайтда ҳам худди шундай бўлмоқда.

Монголия Халқ революцион партияси Марказий Комитетининг Биринчи секретари, Монголия Халқ Республикаси Министрлар Советининг Раиси Юмжагин Цеденбал бошлиқ Монголия Халқ Республикаси партия-ҳукумат делегациясининг Совет Иттифоқига қилган визити мамлакатларимиз ва халқларимиз бузилмас дўстлигининг яна бир ёрқин ифодаси бўлди.

Москваликлар ўзларининг монгол биродарларига қардошларча бирдамлик ва беғараз дўстлик туйғуларини изҳор этмоқ учун 19 апрелда Катта Кремль саройидаги митингга тўпландилар.

Монгол дўстлар — Монголия Халқ революцион партияси Марказий Комитетининг Биринчи секретари, Монголия Халқ Республикаси Министрлар Советининг Раиси Ю. Цеденбал, Монголия Халқ революцион партияси Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, Монголия Халқ революцион партияси Марказий Комитетининг секретари, Монголия Халқ Республикаси Министрлар Совети Раисининг биринчи ўринбосари Д. Моломжамц, Монголия Халқ революцион партияси Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, Монголия Халқ Республикаси Министрлар Совети Раисининг ўринбосари, Монголия Халқ Республикаси Министрлар Совети Давлат қурилиш кенгашининг раиси Д. Майдар, Монголия Халқ Революцион партияси Марказий Комитетининг аъзоси, Монголия Халқ Республикаси Министрлар Совети Раисининг ўринбосари, Монголия Халқ Республикаси Давлат план комиссиясининг раиси Т. Рагча, Монголия Халқ революцион партияси Марказий Комитетининг аъзоси, Монголия Халқ Республикасининг қишлоқ хўжалик министри Б. Балжинням, Монголия Халқ Республикасининг ташқи ишлар министри М. Дугэрсурэн, Монголия Халқ революцион партияси Марказий Комитетининг аъзоси, Монголия Халқ Республикасининг саноат министри П. Дамдин, Монголия Халқ революцион партияси Марказий Комитетининг аъзоси, Монголия Халқ Республикасининг СССРдаги элчиси Н. Лувсанчултэм, Монголия Халқ революцион партияси Марказий Комитети аъзолигига кандидат, Монголия Халқ революцион партияси Марказий Комитетининг бўлим мудири Г. Очирбат президиумга чиқиб келганларида митинг қатнашчилари уларни гулдурос қарсаклар билан кутиб олдилар. Л. И. Брежнев, Г. И. Воронов, А. П. Кириленко, А. Н. Косигин, К. Т. Мазуров, А. И. Микоян, Н. В. Подгорний, Д. С. Полянский, М. А. Суслов, А. Н. Шелепин, В. В. Гришин, П. Н. Демичев, Д. Ф. Устинов, Ю. В. Андропов, Б. Н. Пономарев, А. П. Рудаков ўртоқлар президиумдан жой оладилар.

Митингни КПСС Москва шаҳар комитетининг биринчи секретари Н. Г. Егоричев очди.

Сизлар мамлакатимиз бўйлаб қилган сафарингиздан яқиндагина қайтиб келдингиз, деди у, монгол дўстларга қараб. Сизлар меҳнатсевар монгол халқи ўзининг синалган жанговар авангарди — Монголия Халқ революцион партияси ва унинг Марказий Комитети раҳбарлигида социализм қурилишида эришаётган ҳар бир ғалабангизга совет кишилари нақадар хурсанд бўлишаётганини кўрдингиз.

Совет Иттифоқи Коммунистик партияси ва Монголия Халқ революцион партияси бошқа қардош мамлакатларнинг марксчи-ленинчи партиялари билан биргаликда социалистик давлатлар ҳамдўстлигини мустаҳкамлаш учун, жаҳон коммунистик ҳаракатининг бирлиги ва жипслиги учун, бутун дунёда тинчлик учун изчиллик билан курашмоқдалар.

Америка империализмининг агрессив доиралари Шарқи-Жанубий Осиёда уруш ёнғинини ёқиб юборишга уринаётган ҳозирги пайтда мана шу бирлик айниқса зарур бўлиб қолди, деб таъкидлади Н. Г. Егоричев. Барча совет кишилари қатори москваликлар ҳам Америка Қўшма Штатларининг Вьетнам ички ишларига ҳарбий йўл билан аралашаётганлигига қарши қаҳр-ғазаб билан норозилик билдирмоқдалар. Москваликлар Вьетнам Демократик Республикасининг тинч шаҳарлари ва қишлоқларини ваҳшиёна бомбардимон қилиш тўхтатилишини кескин талаб қилмоқдалар. КПСС Марказий Комитети ва Совет ҳукумати Вьетнам Меҳнаткашлар партияси Марказий Комитетининг Биринчи секретари ўртоқ Ле Зуан бошлиқ Вьетнам Демократик Республикаси партия-ҳукумат делегацияси билан олиб борган музокараларнинг якунларини халқимиз якдиллик билан қўллаб-қувватламоқда.

Азиз монгол меҳмонларимизни ва улар орқали бутун қардош монгол халқини сизларнинг номингиздан яна бир марта астойдил ва самимий қутлашимга, Монголия Халқ Республикасига социализм қурилишида янгидан ажойиб ютуқлар тилашимга руҳсат бергайсиз.

Зал гумбазлари остида Монголия Халқ Республикаси билан Совет Иттифоқининг давлат гимнлари тантанавор жаранглайди.

Монтажчи слесарь, коммунистик меҳнат зарбдори А. Г. Широченков монгол дўстларни Москвадаги Куйбишев номли электр асбоблар заводининг кўп минг кишилик коллективи, Москванинг барча меҳнаткашлари номидан қизғин табрикладй.

— Сизлар билан учрашаётганимиз, азиз дўстлар, — катта ва шодиёна байрамдир, деди у. Совет Иттифоқи билан Монголия халқлари ўртасида қардошларча мустаҳкам дўстлик алоқалари мавжуд. Бу дўстликнинг нишоналарини ҳамма жойда кўриш мумкин. Бу дўстликнинг рамзи совет кишилари билан монголлар биргаликда меҳнат қилиб қурган Дарханлаги янги элеваторда ҳам, совет ва монгол машиналари ишлаб турган Шаринголдаги кўмир шахтасида ҳам кўриниб турибди. Монгол ишчиси бир экскаватор кабинасида ёки «Донбасс» кўмир комбайни штурвали ёнида рус ишчиси билан ёнма-ён ўтириб меҳнат қилар, янги мураккаб касбни эгаллаб олар экан, мана шу фактнинг ўзида бизнинг ишчиларга хос биродарлигимиз ўз ифодасини топмоқда.

Электр асбоблар заводининг маҳсулоти чет эллардаги 45 мамлакатга маълум, бизнинг маҳсулотимизни монголиядагилар ҳам яхши билишади. Биргина ўтган йилнинг ўзида қардош мамлакатга 650 та ҳар хил кучли трансформатор юбордик.

— Бизнинг бугунги учрашувимиз ҳамма мамлакатлардаги меҳнаткашларнинг ҳаётида содир бўлаётган улкан воқеа — В. И. Ленин туғилган куннинг 95 йиллиги арафасида ўтмоқда. Улуғ Ленин дўстлигимизни муқаддас сақлашни ва кундан-кунга кучайтиришни, социалистик интернационализм принципларига ҳамиша содиқ бўлишни бизга васият қилиб кетган.

— Менга сиз қадрдон монгол меҳмонларимизни Москва интеллигенцияси номидан, совет—монгол дўстлиги жамиятининг барча аъзолари номидан табриклашдек катта шараф кўрсатилди, деди СССР халқ артисти, Давлат мукофоти лауреати, Монголия Меҳнат Қизил Байроқ орденининг кавалери Л. Н. Свердлин.

У бундай деди: Совет ва монгол халқлари ҳамда уларнинг партиялари шонли ленинча йўлдан бирга келишаётганига 40 йилдан ошди. Янги ҳаётни барпо этишда қардош халққа кўмаклашмоқ учун кўпгина совет ишчилари, врачлари, инженерлари, бинокорлари Монголияга бориб келдилар.

Уруш йилларида совет кино ходимларининг кичик бир коллективи монгол халқининг атоқли фарзанди — революция рицари Сухэ-Баторга бағишланган фильмни яратиш учун Улан-Баторда монголлар билан биргаликда иш олиб борди. Монголиянинг асл фарзанди Сухэ-Батор образини яратиш шахсан мен учун ҳам актёрлик, ҳам инсонлик нуқтаи назаридан зўр бахт-саодат бахш этди. Ўша кунлар бир умрга дилимга ўрнашиб қолди.

Москва транспорт инженерлари институтининг студенти Дина Поликарпова монгол дўстларга Москва комсомолларининг 800 минг кишилик отрядидан оташин салом топширди. Монгол ёшлари, ревсомолларининг социализм қурилишидаги жўшқин ғайрати, деди у, ҳаётимизни тағин ҳам гўзал қилиш учун зўр илҳом билан ишлаётган совет ёшларига яқин ва тушунарлидир. Биз қардош монгол халқининг Москвадаги техникум ва институтларда ўқиётган ёш вакиллари билан самимий ва мустаҳкам дўстлик алоқалари боғлаганмиз. Биз ўқишда ҳам, меҳнатда ҳам ҳамиша биргамиз. Ёзда қўриқ ерларга бориб, уй-жойлар, болалар боғчалари, мактаблар қуряпмиз. Монголиядан келган ёшлар ҳамма вақт биз билан бирга ишлаша беради.

Лекин, дейди студент қиз, одамлар ҳамма жойда ҳам осойишта яшамоқдалар, планетамизнинг ҳамма қисмида тинчлик ҳукм сурмоқда, деб бўлмайди. Москванинг йигит ва қизлари, барча совет ёшлари Америка агрессорларига лаънатлар ўқимоқдалар. Биз Вьетнам Демократик Республикасига осмондан ваҳшиёна қилинаётган ҳужумлар дарҳол тўхтатилишини талаб қиламиз, биз Вьетнам тупроғида озодлик ва адолат тантана қилишига ишонамиз.

Митинг қатнашчилари КПСС Марказий Комитети Президиумининг аъзоси, СССР Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигиннинг нутқини зўр эътибор билан тингладилар.

ЎРТОҚ А. Н. КОСИГИН НУТҚИ

Азиз ўртоқ Цеденбал!
Азиз монгол дўстлар!
Азиз ўртоқлар!

Бугун биз қардош социалистик Монголия халқининг вакиллари билан учрашяпмиз, бу қардош халқ билан бизнинг ўртамизда кўп йиллик, синалган дўстлик алоқалари мавжуд. Узоқ йиллар мобайнида мамлакатларимиз капиталистик давлатлар қуршовида ёлғиз қолиб келди. Улар янги ҳаётни, янги социалистик жамиятни барпо этишга биринчи бўлиб киришдилар ва умумий курашдаги дўст ва сафдошлар сифатида мана шу йўлдан келаётганларига қирқ йилдан ошди.

Монголия Халқ революцион партияси Марказий Комитетининг Биринчи секретари, Монголия Министрлар Советининг Раиси ўртоқ Цеденбал бошлиқ Монголия Халқ Республикаси партия-ҳукумат делегациясини партиямиз Марказий Комитети, Совет ҳукумати ва бутун совет халқи номидан қизғин табриклашга руҳсат этгайсиз. Бизнинг мамлакатимизда ўртоқ Цеденбални ўз ватанини ривожлантириш учун кўп ишлар қилган киши деб, совет—монгол дўстлигининг принципиал ва изчил тарафдори деб, халқаро коммунистик ҳаракатнинг таниқли арбоби деб яхши биладилар ва ҳурмат қиладилар. Биз уни мана шу ерда ўзимизнинг ҳурматли меҳмонимиз сифатида кўриб турганлигимизга хурсандмиз.

Биз ҳузуримизга дўстона визит билан меҳмон бўлиб келган Монголия Халқ Республикасининг таниқли партия ва давлат арбобларини: Д. Моломжамц, Д. Майдар, Т. Рагча, Б. Балжинням, М. Дугэрсурэн, П. Дамдин, Н. Лувсанчултэм, Г. Очирбат ўртоқларни ва монголиялик бошқа меҳмонларни чин кўнгилдан қутлаймиз.

Сизларни табриклаш билан, азиз ўртоқлар, биз шонли монгол халқини табриклаймиз ҳамда экономикани ривожлантиришда, фаровонликни ва маданиятни юксалтиришда, социализм қурилишида унга янги-янги ғалабалар тилаймиз.

Революцияга қадар Монголия чорвачилиги қолоқ бўлган қишлоқ хўжалик мамлакати, ёппасига саводсиз мамлакат, касалликлар, ламалар зўравонлиги мамлакати, феодал бедодлик мамлакати эди. У ерда крепостной ҳуқуқ фақат йигирманчи йилларнинг бошларидагина тугатилди. Хитой феодаллари ва судхўрлари, рус ва япон савдогарлари ҳамда капиталистлари монгол халқини шафқатсизлик билан эксплуатация қилиб келар эдилар.

Революциядан кейинги йиллар мобайнида Монголия жабр-зулмдан озодлик ва мустақилликка, янги ҳаётга олиб келган катта йўлни босиб ўтди. Монгол халқи ўзининг ҳам ички, ҳам ташқи эксплуататорларидан озод бўлиб олди, феодализмдан бевосита социалистик жамият қуришга ўтди. Қадимги Монголия халқи ҳозир бошқатдан яшариб, чинакам миллат сифатида таркиб топмоқда.

Экономика ва маданиятни ривожлантиришда катта-катта ютуқларга эришилди. 1964 йилда Монголия Халқ Республикасида ялпи саноат маҳсулотининг ҳажми 1940 йилдагига нисбатан қарийб 11 баравар кўпайди. Бу — кишиларнинг фидокорона меҳнати, Монголия Халқ революцион партиясининг катта ва ҳар тарафлама ташкилотчилик фаолияти натижасида юзага келган ажойиб якундир. Илгари биронта ҳам саноат корхонаси бўлмаган мамлакатда кончилик, тўқимачилик, кўнчилик ва озиқ-овқат саноати ривожланмоқда, энергетика ўсмоқда, геология тадқиқотлари кенг авж олдириб юборилди. Буларнинг ҳаммаси халқ фаровонлигини кўтариш учун мустаҳкам негиз бўлиб хизмат қилади.

Монголияда чорвадор, арат хўжаликлари кооперативлаштириб бўлинди, демак аратлар ҳаётида тубдан бурилиш ясалди. Аратларнинг уйларига электр, радио, китоб, газета ва бошқа маданий турмуш буюмлари кирди. Эндиликда Монголияда деҳқончилик ривожланмоқда, катта-катта қўриқ ер майдонлари ўзлаштирилди, мамлакат ўзини ўз ғалласи билан тўлиқ таъмин этмоқда.

Совет кишилари Монголиядаги Дархан саноат-энергетика комплекси қурилишидан келаётган хабарларни эшитиб, ўзларининг монгол дўстлари билан фахрланмоқдалар. Республиканинг иккинчи иқтисодий маркази бўлиб қоладиган бу районда энергетика, кўмир, бинокорлик ва енгил саноат корхоналари қурилмоқда.

Дархан шаҳри барпо этилаётган жой яқиндагина ҳувуллаб ётган даштдан иборат эди. Монгол ерининг бойликлари қўл тегизилмай ётар эди. Бундан буён ана шу бойликлар халққа хизмат қилади, социализм ишига хизмат қилади. Дарханда мутахассис кадрлар ўсиб етишмоқда, монгол ишчилар синфи ўсиб улғаймоқда, Монголиянинг келажаги яратилмоқда.

Дархан қурилиши социалистик интернационализм ва ўзаро ёрдамнинг рамзи бўлиб қолди. Мана шу ердаги бир ёқадан бош чиқарган аҳил коллективда монгол, совет, поляк ва чехословак мутахассислари ва ишчилари меҳнат қилишмоқда. Бу қурилиш — социализм яратувчи кучининг, халқлар ўртасидаги янги муносабатларнинг ёрқин намунасидир.

Мана шу митинг минбаридан Дархан иқтисодий комплексининг азамат бинокорлари бўлган монголларга, полякларга, чехларга ва совет кишиларига ўзимизнинг меҳнаткашлик саломимизни йўллашга, уларга бундан буён ҳам ишда муваффақиятлар тилашга руҳсат этгайсиз, ўртоқлар. Улар Дарханда йирик саноат маркази барпо этиш билан катта иш қилмоқдалар. Дархан халқлар қардошлиги шаҳри, социалистик интернационализм шаҳри бўлиб қолсин!

Ўртоқлар! Монголия партия-ҳукумат делегациясининг Совет Иттифоқига қилган визити шонли кунларда ўтмоқда: ҳозир совет халқи Владимир Ильич Ленин туғилган куннинг 95 йиллигини тантана билан нишонлашга ҳозирлик кўрмоқда. Бу кунлар монгол дўстларимиз учун ҳам шонли кунлар ҳисобланади. Владимир Ильич Монголия Халқ Республикаси ва Монголия Халқ революцион партиясининг асосчиси бўлиб қолган босмахона ишчиси Сухэ-Батор билан бирга совет—монгол дўстлигининг бешигини тебратган эди. Монголия тарихида биринчи марта тенг ҳуқуқлилик асосида тузилган халқаро шартномага имзо чекилган 1921 йилнинг 5 ноябрь куни шу дўстликнинг йилномасига абадий кириб қолди. Совет Россияси Монголия Халқ Республикасининг мустақиллигини ва суверенитетини таниди, чор ҳукумати Монголияга зўрлаб қабул қилдирган ва тенг ҳуқуқлиликка асосланмаган ҳамма шартномалардан воз кечди.

Худди ўша кезларда В. И. Лениннинг Сухэ-Батор билан ва Монголия делегациясининг бошқа аъзолари билан тарихий суҳбати бўлиб ўтди. Владимир Ильич Монголиянинг нокапиталистик йўл билан ривожланиши ҳақидаги, унинг экономикаси ва маданиятини юксалтириш йўллари тўғрисидаги фикрни биринчи марта баён қилди. Лениннинг илгари эзилиб келган халқнинг тақдири ҳақида ўртоқларча ғамхўрлик қилиш руҳи билан суғорилган маслаҳатлари Монголия Халқ революцион партиясининг фаолияти учун катта аҳамиятга эга бўлди. 1924 йилда Монголия меҳнаткашлар партиясининг III съезди ўтказилиб, нокапиталистик ривожланиш йўли шу съездда Монголия Халқ революцион партиясининг бош йўли деб эълон қилинди. Шундан кейинги йиллар бу қарорнинг тўғрилигини тасдиқлади.

Биз нокапиталистик ривожланиш йўли деган мана шу сўзларни ўз замонамизда тез-тез эшитиб турамиз, бу сўзлар кўпгина халқларнинг онгига мустаҳкам жо бўлиб қолди. Эндиликда Осиёда ҳам, Африкада ҳам халқлар мустамлакачилик асоратидан халос бўлиб, тезроқ тикланиб олишга ва қолоқликдан қутулишга интилаётган ҳамма жойда ривожланишнинг мана шу йўли ҳақида гапирмоқдалар. Капитализм ўзларига жабр-зулмнинг фақат янги шаклларинигина келтириши мумкинлигини, аммо ўзларининг миллий ривожланишларига доир туб проблемаларни ҳал қилиб бера олмаслигини улар тушуниб турибдилар. Шу сабабдан ёш давлатлар капиталистик формацияни четлаб ўтиб, социализмга бориш имкониятини қидирмоқдалар. В. И. Ленин 1920 йилда Коминтерннинг II Конгрессида айтган эдики, «...қолоқ мамлакатлар илғор мамлакатларнинг пролетариати ёрдами билан, капиталистик тараққиёт босқичини четлаб ўтиб, совет тузумига ва тараққиётнинг муайян босқичлари орқали коммунизмга ўтишлари мумкин...».

Эндиликда бундай ўтишни рўёбга чиқариш назария жиҳатдангина эмас, балки амалий жиҳатдан ҳам мумкин эканлигини биламиз. Монгол халқи мамлакат ичкарисидаги кучлар ва имкониятлардан фойдаланиб, меҳнаткашлар орасидан қобилиятли раҳбарларни кўтариб, социалистик мамлакатларнинг қардошларча ёрдамига таяниб капиталистик тараққиёт босқичини четлаб ўтди ва тарихан қисқа вақт ичида социализм қурилишида катта муваффақиятларга эришди. Бунинг учун ишлаб чиқарувчи кучларни ривожлантирибгина қолмай, балки кишиларнинг онгини тубдан ўзгартириш, мулкчиликнинг феодал формаларидан коллектив мулк формасига ўтиш, меҳнатга янгича муносабатни вужудга келтириш ва маданий революцияни амалга ошириш ҳам керак эди.

Ҳозирги вақтда асрий қолоқлик ва жабр-зулмдан янги, порлоқ ҳаёт сари бораётган халқлар учун Монголия тажрибасининг тарихий аҳамияти ана шунда. Монголия халқининг социализм ишига қўшган ҳиссаси шу.

Бутун монгол халқи яқинда Монголия Халқ революцион партияси ташкил топган куннинг 44 йиллигини тантана билан нишонлади. Халқ революцион партияси шу йиллар ичида ўз халқининг синалган жанговар авангарди бўлди. Монголия коммунистларининг буюк хизмати шундаки, улар халқ оммасини жипслаштириб, социалистик қурилиш йўлидан олиб бора олдилар. Монголия меҳнаткашлари социализмнинг моддий-техника базасини вужудга келтириш соҳасида фидокорона ишламоқдалар ва бу билан ўз ватанларининг қиёфасини ўзгартиришдан иборат тарихий вазифани ҳал этмоқдалар. Монголия Халқ революцион партияси ва унинг маҳкам жипслашган раҳбар коллективи — Марказий Комитет монгол халқи орасида муносиб обрў ва ишончга сазовор бўлди.

Шу митингда халқларимизнинг авангардлари бўлмиш Совет Иттифоқи Коммунистик партияси ва Монголия Халқ революцион партиясини бир-бирлари билан маҳкам боғлаётган мавжуд тарихий алоқаларни таъкидлаб ўтишни истар эдим. Бизнинг партияларимиз, гарчи бир-биридан тамомила бошқача шароитларда ўсган бўлса ҳам, улар бирлик ва жипсликнинг, умумий мақсадларига ва ўзининг интернационал бурчига садоқатнинг жуда яхши намунасидир.

Совет—монгол дўстлиги эски дунёнинг кучларига қарши биргаликда олиб борилган жанглар ўтида чиниқди. Озод Монголия ташкил топган биринчи йилларда Қизил Армия ва Монголия Халқ революцион армияси оқгвардиячи шайкаларни биргаликда тор-мор келтирдилар. Совет Армияси жангчилари Монголия ва Узоқ Шарқ тупроғида монгол жангчилари ва командирлари билан биргаликда, Сухэ-Батор ва Чойбалсан ўртоқлар билан биргаликда оқгвардиячиларга ва япон интервентларига қарши жанг қилдилар. Бизнинг жанговар ҳамдўстлигимиз Халхин-Гол яқинида бўлиб ўтган шиддатли жангларда мустаҳкамланди. Бу ерда мамлакатларимизнинг жангчилари Монголия Халқ Республикасининг озодлиги ва мустақиллигинигина эмас, балки совет халқининг социалистик ғалабаларини ҳам япон империалистларининг ҳамласидан ҳимоя қилдилар.

Монгол халқининг Улуғ Ватан урушининг оғир йилларида бизга қардошларча берган ёрдамини совет кишилари эсдан чиқармайдилар. Монгол халқининг маблағларига ясалган «Революцион Монголия» танк колоннаси Берлингача бориб етди. «Монгол арати» авиаэскадрильяси фашистларга қарши қаҳрамонона жанг қилди. Монголия озиқ-овқат ва кийим-кечакларни биз билан баҳам кўрди.

Совет Қуролли Кучлари 1945 йилда Монголия Халқ Республикасининг Қуролли Кучлари билан биргаликда Маньжурия ерларидаги жангларда япон агрессорларининг боплаб адабини бердилар ва мамлакатларимизнинг манфаатларинигина эмас, балки Хитой халқининг ва бошқа халқларнинг ҳам манфаатларини ҳимоя қилдилар.

Биз мамнуният билан шуни қайд қиламизки, Монголия Халқ Республикаси билан муносабатларимиз муваффақиятли ва самарали ривожланиб бормоқда. Бу муносабатлар давлатлар ўртасидаги чинакам яхши қўшничилик муносабатларининг муносиб намунаси, ўртоқларча ҳамжиҳатлик намунасидир. Биз ҳозирги пайтда тўла асос билан шуни айта оламизки, совет ва монгол халқлари энг яхши фарзандларининг тўкилган қони билан мустаҳкамланган дўстлигимизни ҳеч ким буза олмайди.

Совет—монгол дўстлигининг тарихий тажрибаси шуни кўрсатадики, катта ва кичик давлатлар яқин дўст ва яхши қўшни бўла оладилар ва бўлишлари керак, улар тенглик, суверенитет ва территориал бутунликни ҳурмат қилиш, бир-бирларининг ички ишларига аралашмаслик ва ўзаро ёрдам бериш принципларига амал қила оладилар ва амал қилишлари керак. Монголиялик азиз дўстлар, мамлакатларимизнинг дўстлиги давлатлар ва халқлар ўртасидаги янги, социалистик муносабатлар намунаси бўлиб қолганлигидан сизлар билан бирга фахрланишга ҳақлимиз.

Шу кунларда Монголия партия-ҳукумат делегацияси билан олиб борган музокараларимиз совет—монгол ҳамкорлигини ривожлантиришда муҳим воқеа бўлди. Бу музокаралар халқаро аҳвол ва жаҳон коммунистик ва ишчилар ҳаракатининг энг муҳим проблемалари борасида партияларимиз ва ҳукуматларимизнинг мустаҳкам бирлигини тасдиқлади. Биз ўз мамлакатларимиздаги социалистик ва коммунистик қурилиш вазифаларини чинакам ўртоқлик вазиятида муҳокама қилдик, Совет—Монголия ҳамкорлигини ҳамма соҳаларда анча ривожлантириш йўлларини белгилаб олдик. Биз хурсандчилик билан шуни маълум қиламизки, бўлиб ўтган музокаралар нуқтаи назарларимизнинг бир-бирига мос келганлигини кўрсатибгина қолмай, шу билан бирга ҳар иккала мамлакатимизга катта фойда келтирадиган конкрет қарорлар қабул қилинишига ҳам олиб келди.

Совет ва монгол халқларининг қардошлик муносабатлари дўстлик ва ўзаро ёрдам тўғрисидаги шартнома ҳамда маданий ва иқтисодий ҳамкорлик тўғрисида 1946 йилда тузилган битим билан мустаҳкамланган. 19 йилдирки, ана шу тарихий ҳужжатлар мамлакатларимизнинг яқиндан ҳамкорлик қилиши учун мустаҳкам ҳуқуқий негиз бўлиб хизмат қилмоқда, Монголия Халқ Республикасининг территориал бутунлиги ва суверенитетини таъминлаб турибди. Биз учун муқаддас бўлган интернационализм, ўзаро мададкорлик ва социалистик ўзаро ёрдам традициялари шу ҳужжатларда янада ривожлантирилди. Яна бир йилдан сўнг шу ҳужжатларнинг амал қилиш муддати тугайди. Монголия партия-ҳукумат делегацияси билан фикрлашиб олиб, биз шартнома ва битимни узайтириш учун зарур тайёргарлик ишини ўтказиш хусусида бир фикрга келдик. Биз шунга аминмизки, бу шартнома бундан буён ҳам халқларимиз манфаатларига, Осиёда тинчлик ва хавфсизликни мустаҳкамлаш ишига яхши хизмат қилади.

Шу кунларда биз Совет—Монголия муносабатларидаги мавжуд муваффақиятларни мустаҳкамлаб олдик ва бу муносабатларни бундан буён янада муваффақиятли ривожлантириш учун шарт-шароит вужудга келтирдик. Биз келишиб олган тадбирлар мамлакатларимизнинг иқтисодий ҳамкорлигини тағин ҳам самарали қилади, икки ўртадаги савдо-сотиқни янада кўпайтиришга олиб келади. Совет Иттифоқи бундан буён ҳам Монголиядан гўшт, жун ва бошқа товарлар сотиб олаверади. Айни вақтда Совет Иттифоқи билан ва бошқа социалистик мамлакатлар билан қилаётган ҳамкорлиги Монголия Халқ Республикасининг иқтисодий тараққиётига ёрдам беради.

Ҳозирги вақтда халқаро социалистик меҳнат тақсимоти янада ривожланиб бормоқда. Монголия Халқ Республикаси бу процессга актив қўшилмоқда. Монголия Халқ Республикаси Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгашининг аъзоси бўлиб қолди. Ўзаро иқтисодий ёрдам Кенгаши ишларида иштирок этиш Монголиянинг иқтисодий алоқаларини ривожлантириш учун шарт-шароит вужудга келтириб бермоқда, қардош мамлакатларнинг иқтисодий қурилиш соҳасидаги қимматли тажрибасидан янада самарали фойдаланиш имкониятини туғдирмоқда. Социалистик мамлакатларнинг халқлари дўст бўлиб яшашни, социализм ва коммунизм қурилишида бир-бирларига ёрдам беришни истайдилар. Социалистик давлатларнинг Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгашида бирлашганликлари уларнинг қардошларча дўстлиги ва жипслигини муттасил мустаҳкамлаб боришга ёрдам беради.

Ўртоқлар! Бизнинг музокараларимиз Монголия Халқ Республикаси билан Совет Иттифоқининг барча халқаро проблемаларга доир қарашлари бир-бирига тамомила ўхшаш эканлигини ҳам тасдиқлади. Социализм, миллий озодлик манфаатларини, турли социал тузумдаги давлатларнинг тинч-тотув яшаш принципларини изчиллик билан қаттиқ туриб ҳимоя қилиш ҳар иккала мамлакатимизнинг ташқи сиёсатидаги бош йўлдир. Ўз озодлиги ва мустақиллиги учун курашаётган жаҳон халқларини давлатларимиз ҳамиша жуда қизғин қўллаб-қувватлаб келдилар ва бундан буён ҳам қўллаб-қувватлайверадилар.

Биз социалистик интернационализм принципларига амал қилиб, Шарқи-Жанубий Осиёдаги вазиятни ғоят ташвишланиб кузатиб турибмиз, жаҳоннинг шу районида уруш хавфи булутлари тобора қуюқлашиб бормоқда.

Сўнгги вақтлардаги воқеалар Америка Қўшма Штатлари Ҳинди-Хитойдаги уруш ҳаракатларини янада кенгайтириш йўлига кирганлигини кўрсатиб турибди. Жанубий Вьетнамдаги қуролли интервенциянинг кучайиб бораётганлиги, Америка ҳарбий қисмлари ва қурол-яроғлари шу ерга юборилаётганлиги, суверен социалистик давлат — Вьетнам Демократик Республикасининг территорияси бомбардимон қилинаётганлиги — буларнинг ҳаммаси ялпи тинчлик ва халқлар хавфсизлигига таҳдид солаётган агрессив ҳаракатлардир.

Бундан ўн бир йил муқаддам Вьетнам халқи узоқ давом этган курашдан сўнг мустамлакачилар устидан ғалаба қозонди. 1954 йилда Женевада тузилган битимлар туфайли шу районда тинчлик ўрнатилишига эришилди. Америка Қўшма Штатлари ҳам шу битимларга қўшилди. Бироқ орадан сал вақт ўтиши биланоқ Қўшма Штатлар тузилган битимларни очиқдан-очиқ бузиш ва Жанубий Вьетнамнинг ички ишларига аралашиш йўлига тушиб олди ва қуролли интервенция қилишгача етиб борди.

1954 йилги Женева кенгаши якунловчи Декларациясининг 4-моддаси Вьетнамга чет эл қўшинлари ва ҳарбий ходимлар киритишни, шунингдек ҳар қандай қурол-яроғ ва ўқ-дори келтиришни тақиқлайди. Қўшма Штатлар шу моддани доимий суратда бузиб келмоқдалар.

Якунловчи Декларациянинг 5-моддаси Вьетнамда ҳарбий базалар тузишни ва мамлакатнинг бирон бир қисмининг ҳарбий иттифоқларга қўшилишини тақиқлайди. Қўшма Штатлар бу моддани бузмоқда.

Якунловчи Декларациянинг 7-моддаси 1956 йилнинг июль ойида Вьетнамда умумий сайловлар ўтказишни ҳамда мамлакатнинг мустақиллиги, бирлиги ва территориал бутунлиги принципларини ҳурматлаш асосида сиёсий проблемаларни ҳал этишни кўзда тутган эди. Қўшма Штатлар билан уларнинг малайлари умумий сайловлар ўтказишни барбод қилдилар ва шу тариқа Вьетнам халқини Женевада белгиланган муддатларда бирлашиш имкониятидан маҳрум қилдилар.

Хуллас Америка империалистлари 1954 йилда тузилган битимларнинг ҳамма асосий қоидаларини сурбетлик билан пучга чиқармоқдалар.

Қўшма Штатларнинг Вьетнамдаги сиёсати жаҳоннинг шу районидаги миллий озодлик ҳаракатини террор йўли билан бўғиб ташлаш, халқнинг озодлик ва мустақилликка бўлган хоҳиш-иродасини синдириш, қурол ишлатиб муқаррар тарихий тараққиётни тўхтатиб қўйиш мақсадини кўзлайди.

Америка ҳарбийлари курашда бурилиш ясашга интилиб ҳеч нарсадан таб тортмаётирлар. Напалм, фосфор бомбалар ва ҳатто газ сингари ваҳшиёна воситалар ишга солинмоқда. Барча мамлакатлардаги кишилар Вьетнамда заҳарловчи моддалар қўлланилганлигини эшитиб, ларзага келдилар. Бу ишлар Оқ уйнинг руҳсатисиз қилинди деган гаплар ташвишни кучайтиради, холос. Жаҳон жамоатчилиги: Америка ҳарбийлари ўз хоҳиши билан қурол-яроғнинг бошқа ҳар қандай турини қўлланмасмикин, деган саволни беришга ҳақлидир.

(Охири учинчи бетда).

КАТТА КРЕМЛЬ САРОЙИДА ҚАБУЛ МАРОСИМИ

КПСС Марказий Комитети ва СССР ҳукумати Монголия Халқ революцион партияси Марказий Комитетининг Биринчи секретари, Монголия Халқ Республикаси Министрлар Советининг Раиси ўртоқ Юмжагийн Цеденбал бошлиқ Монголия Халқ Республикаси партия-ҳукумат делегацияси шарафига 19 апрелда Катта Кремль саройида қабул маросими ўтказдилар.

Қабул маросимида Совет раҳбарлари, СССРнинг давлат ва жамоат арбоблари ҳозир бўлдилар.

Меҳмонлар орасида СССРдаги чет эл ваколатхоналарининг бошлиқлари, совет ва чет эл журналистлари бор эдилар.

Қабул маросими бошланмасдан олдин Монголия Халқ Республикаси билан Совет Иттифоқининг давлат гимнлари ижро этилди.

Қардошларча, самимий вазиятда ўтган қабул маросими вақтида КПСС Марказий Комитетининг Биринчи секретари Л. И. Брежнев ва Монголия Халқ революцион партияси Марказий Комитетининг Биринчи секретари, Монголия Халқ Республикаси Министрлар Советининг Раиси Ю. Цеденбал дўстона қадаҳ кўтардилар. (ТАСС).

СОВЕТ—МОНГОЛ ҲУЖЖАТЛАРИ ИМЗОЛАНДИ

19 апрелда Катта Кремль саройида совет—монгол ҳужжатлари имзоланди. Қуйидаги ҳужжатлар: Монголия Халқ Республикаси партия-ҳукумат делегациясининг Совет Иттифоқида бўлиши тўғрисидаги совет—монгол ахбороти ҳамда Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи ҳамда Монголия Халқ Республикаси ҳукуматлари ўртасида 1966—1970 йиллардаги иқтисодий ва техника ҳамкорлиги тўғрисида битим имзоланди.

Ахборотни Совет томонидан КПСС Марказий Комитетининг Биринчи секретари Л. И. Брежнев, СССР Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигин, Монголия томонидан — Монголия Халқ революцион партияси Марказий Комитетининг Биринчи секретари, Монголия Халқ Республикаси Министрлар Советининг Раиси Юмжагийн Цеденбал имзоладилар.

Битимни А. Н. Косигин ва Ю. Цеденбал имзоладилар.

Имзолаш маросимида Г. И. Воронов, А. П. Кириленко, К. Т. Мазуров, А. И. Микоян, Н. В. Подгорний, Д. С. Полянский, М. А. Суслов, А. Н. Шелепин, В. В. Гришин, П. Н. Демичев, Д. Ф. Устинов, Ю. В. Андропов, Б. Н. Пономарев, А. П. Рудаков, СССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосарлари В.-Э. Димшиц, М. А. Лесечко, П. Ф. Ломако, В. Н. Новиков, И. Т. Новиков, К. Н. Руднев, Л. В. Смирнов, СССР министрлари А. А. Громико, Н. С. Патоличев, СССР давлат комитетларининг раислари С. К. Романовский, С. А. Скачков, СССР ташқи ишлар министрининг биринчи ўринбосари В. В. Кузнецов, Совет Иттифоқининг Монголия Халқ Республикасидаги элчиси Л. Н. Соловьев, ТАССнинг бош директори Д. П. Горюнов, совет—монгол дўстлиги жамияти правлениесининг раиси Совет Иттифоқи Маршали С. М. Будённий, КПСС Марказий Комитетининг бўлим мудири Б. П. Мирошниченко, КПСС Марказий Комитети бўлим мудирининг ўринбосари К. В. Русаков, СССР Ташқи ишлар министрлиги бўлим мудирлари Л. М. Замятин, Ф. Ф. Молочков, Н. Г. Судариков, Г. И. Тункин ва бошқа кишилар ҳозир бўлдилар.

Монгол томонидан Монголия Халқ революцион партияси Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, Монголия Халқ революцион партияси Марказий Комитетининг секретари, Монголия Халқ Республикаси Министрлар Совети Раисининг биринчи ўринбосари Д. Моломжамц, Монголия Халқ революцион партияси Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, Монголия Халқ Республикаси Министрлар Совети Раисининг ўринбосари, Монголия Халқ Республикаси Министрлар Совети Давлат қурилиш советининг раиси Д. Майдар, Монголия Халқ революцион партияси Марказий Комитетининг аъзоси, Монголия Халқ Республикаси Министрлар Совети Раисининг ўринбосари, Госплан раиси Т. Рагча, Монголия Халқ революцион партияси Марказий Комитетининг аъзоси, Монголия Халқ Республикаси қишлоқ хўжалик министри Б. Балжинням, Монголия Халқ Республикаси ташқи ишлар министри М. Дугэрсурэн, Монголия Халқ революцион партияси Марказий Комитетининг аъзоси, Монголия Халқ Республикаси саноат министри П. Дамдин, Монголия Халқ революцион партияси Марказий Комитетининг аъзоси, Монголия Халқ Республикасининг СССРдаги элчиси Н. Лувсанчултэм, Монголия Халқ революцион партияси Марказий Комитети аъзолигига кандидат, Монголия Халқ революцион партияси Марказий Комитетининг бўлим мудири Г. Очирбат, Монголия Халқ Республикаси Госплани раисининг ўринбосари Д. Салдан, Монголия Халқ Республикаси қишлоқ хўжалик министрининг ўринбосари Л. Рэнчин, Монголия Халқ Республикасининг СССРдаги элчихонаси маслаҳатчиси М. Чимиддорж, Монголия Халқ Республикаси Ташқи ишлар министрлиги 3-бўлимининг мудири Д. Эрдэнбилэг бор эдилар.

Залда совет ва монгол матбуотининг вакиллари бор эди. (ТАСС).

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ • 2

21 АПРЕЛЬ, 1965 ЙИЛ
№ 92 (13.048).

ЎРТОҚ А. Н. КОСИГИН НУТҚИ

(Боши иккинчи бетда).

Ҳақиқатан ҳам аҳвол шундай бўладиган бўлса, бу — жиддий оқибатларга олиб келиши мумкин. Шу нарсани унутмаслик керакки, ҳозирги вақтда АҚШ қурол-яроғнинг замонавий турларига танҳо ўзи эгалик қилаётган давлат эмас. Агрессорлар уруш олиб боришнинг бирор бир воситасини ишга солгудек бўлсалар, бу нарса уларнинг ўзларига қарши қаратилган иш бўлиб чиқиши ва бунда айни шундай воситалар ишга солиниши мумкин.

Қўшма Штатларнинг Вьетнамда қилаётган ваҳшиёна зўравонлигига қарши норозилик ҳаракати барча мамлакатларда кенгайиб бормоқда. Америка империалистлари ер юзининг барча қитъаларида халқнинг қаҳр-ғазаб алангасига дучор бўлдилар. Улар ўзларини афкор оммадан тобора яккалаб қўймоқдалар. Қўшма Штатларнинг ўзида ҳам безовталик ва чуқур ташвиш кайфияти борган сари кучаймоқда. Кўпгина америкаликлар ҳукуматимизнинг Вьетнамдаги ҳозирги сиёсати демократик партиянинг ўтган йил кузидаги сайловларда берган ваъдаларига зид бўлиб тушмоқда деб тўғридан-тўғри гапирмоқдалар. Улар бу бемаъни сиёсат тинчлик иши учун жуда оғир оқибатлар келтириши мумкин деб хавфсирамоқдалар ва бундай деб хавфсираш учун жиддий асослар бор.

Вашингтондагилар жаҳонда вужудга келаётган вазиятнинг ниҳоятда жиддийлигини, Вьетнамда ўзининг агрессив сиёсатини қайсарлик билан давом эттираётганлиги туфайли Қўшма Штатлар ўз зиммасига олаётган масъулиятнинг ниҳоятда оғирлигини англаётирлармн,—деган савол туғилади. Уруш хавфи ўсиб боришининг, ҳарбий жазаванинг мантиқий чегараси бор. Қўшма Штатлар социалистик Вьетнамга қарши уруш ҳаракатлари миқёсини кенгайтириб, шу билан қадамба-қадам жуда хатарли жар ёқасига яқинлашиб бормоқда.

Кейинги вақтларда Вашингтондагилар «тинч муросага келиш» тўғрисида, гўё ҳеч қандай шартларни олдиндан қўймаган ҳолда музокаралар олиб бориш ҳақида гапира бошладилар ва буни вужудга келган вазиятга янгича, реалистик ёндошиш деб шошиб-пишиб эълон қилдилар. Ҳақиқатда эса мутлақо бундай эмас.

Айни вақтда Вьетнам Демократик Республикаси территориясига қайта-қайта ҳужумлар қилинаётган бўлса, тинч муросага келиш тўғрисидаги гапларни гапирган одамнинг ўзи урушни ғалаба қозонгунча олиб боришга аҳд қилгани тўғрисида баёнотлар бераётган бўлса, бу тилёғламаликларнинг халқлар кўз ўнгида қандай қадри-қиммати бўлиши мумкин. АҚШнинг ҳукмрон доиралари ўзларининг Жанубий Вьетнамда қилаётган интервенциясини давом эттириш ниятида бўлсалар, бундай гапларнинг қандай қадри-қиммати бўлиши мумкин.

АҚШ ҳукмрон доираларининг ноилож қилаётган найранглари ҳеч кимни чалғитолмайди. Бу йўл Вьетнам проблемасини бартараф қилиш йўли эмас, шармандали урушни тамомлаш йўли эмас. Масалани дудмал ваъдалар ва қарама-қарши гап-сўзлар билан ҳал қилиб бўлмайди.

Башарти АҚШнинг ҳукмрон доиралари ўзларининг Ҳинди-Хитойда тутган ҳозирги йўли яхшиликка олиб бормаслигини бирон бир тарзда фаҳмлай бошлаган бўлсалар, у ҳолда вужудга келган вазиятдан чиқиш учун Вьетнам проблемасини ҳақиқатда тинч йўл билан бартараф қилишга олиб борадиган йўлга ўтиб олмоқ керак.

Бу йўл ҳаммага аён. Вьетнам Демократик Республикасининг бош министри Фам Ван Донг Миллат мажлисининг 8 апрелдаги сессиясида қилган докладида бу йўлни равшан баён қилиб берди. Ўртоқ Фам Ван Донг Вьетнам хусусида 1954 йилда Женевада тузилган битимларга риоя қилиш лозим, деб айтди. Вьетнам Демократик Республикасига қарши уруш ҳаракатларини тўхтатиш, унинг территориал бутунлиги ва суверенитетига тажовуз қилишдан воз кечиш керак. Америка қўшинларини Жанубий Вьетнамдан олиб чиқиб кетиш лозим. Жанубий Вьетнам ишларини Миллий озодлик фронтининг программаси асосида Жанубий Вьетнам халқининг ўзи ҳал қилиши керак. Вьетнам халқи ўз мамлакатини тинч йўл билан бирлаштириш ишини ташқаридан аралашувсиз амалга ошириши зарур. Тинч йўл билан бирлашишга қадар Шимолий ва Жанубий Вьетнам бошқа мамлакатлар билан ҳарбий иттифоқлар тузмаслиги, ўз территориясида чет эл ҳарбий базалари ва чет эл ҳарбий хизматчилари бўлишига йўл қўймаслиги лозим. Вьетнам Демократик Республикаси ҳукуматининг бош министри Фам Ван Донг баён қилиб берган нуқтаий назарга Совет Иттифоқи тўла-тўкис қўшилади.

Ўртоқлар, сизларга маълумки, сўнгги бир неча кун мобайнида Меҳнаткашлар партияси Марказий Комитетининг биринчи секретари ўртоқ Ле Зуан бошчилигидаги Вьетнам Демократик Республикаси партия-ҳукумат делегацияси Москвада бўлди. Биз вьетнамлик ўртоқларимиз билан яна учрашганлигимиз ва ўз озодлиги ва мустақиллигини ҳимоя қилишда Вьетнам халқига ёрдам бермоқ учун қандай чоралар кўриш кераклигини улар билан муҳокама қилиш имкониятига эга бўлганлигимизга хурсандмиз. Бизнинг суҳбатларимиз жуда яхши ўтганлигини сизларга зўр мамнуният билан маълум қилишим мумкин. Бу суҳбатлар ижобий натижалар берди ва Америка империализмининг агрессив сиёсатига қарши кураш формалари ва воситалари юзасидан, социалистик Вьетнамнинг мудофаа қобилиятини янада мустаҳкамлаш ва Ҳинди-Хитой проблемаларини Женева битимлари негизида бартараф этиш юзасидан келишиб олинган позицияни ишлаб чиқишга ёрдам берди. Бўлиб ўтган фикр алмашувнинг натижалари эълон қилинган Совет—Вьетнам қўшма ахборотида баён қилиб берилган.

Вьетнамлик дўстлар қаҳрамон Вьетнам халқига биз бераётган ёрдамни ғоят юксак баҳолаганликлари учун уларга партиямиз Марказий Комитети, Совет ҳукумати ва бутун совет халқи номидан, ўртоқлар, сизларнинг номингиздан самимий миннатдорчилик билдираман.

Совет Иттифоқи социалистик Вьетнамнинг Америка империализмига қарши олиб бораётган адолатли курашини қўллаб-қувватлаб келди ва қўллаб-қувватлай беради. Вьетнам Демократик Республикаси ўзининг хавфсизлиги ва суверен ҳуқуқларини муҳофаза қилмоқ учун зарур бўлган ёрдамни қардош совет халқидан олишга бундан буён ҳам комил ишонч билан умид боғлаши мумкин.

Партиямиз Марказий Комитети, Совет ҳукумати тинчлик ишига ғоят содиқдирлар. Бизнинг давлатимиз ленинча тинчликсевар сиёсатни изчиллик билан ўтказиб келмоқда ва бундан буён ҳам ўтказаверади. Лекин биз империалистларнинг иғвогарликларига, уларнинг социалистик мамлакатларга қарши агрессив ҳаракатларига қаттиқ зарба беришга ҳамиша тайёрмиз.

Империализмнинг агрессив ҳаракатлари муносабати билан барча коммунистлар, социалистик системадаги барча мамлакатлар олдига реакция ва империализмнинг кирдикорларига қарши курашда ўзларининг куч-ғайратларини бирлаштириш, ўз сафларини жипслаштириш вазифаси ҳар қачонгидан ҳам энг зарур вазифа қилиб қўйилмоқда. Кучларимизнинг бирлиги империалистларнинг социалистик мамлакатларга қарши ҳарбий хуружлар қилишини анча қийинлаштириб қўяди. Шу сабабли Совет Иттифоқи, бизнинг партиямиз тинчлик ишини, социализм ва коммунизм ишини қадрловчи барча кишиларни биргалашиб ҳаракат қилишга чақиради!

* * *

Биз бу митингда шу нарсани чуқур мамнуният билан таъкидлаймизки, антиимпериалистик кучлар фронтини мустаҳкамлаш учун куч-ғайрат сарфлашни давом эттириш зарурлиги хусусида Совет Иттифоқи ва Монголия Халқ Республикаси ҳукуматларининг, партияларимизнинг фикри бир-бирига тамомила мос бўлиб тушмоқда.

Социалистик мамлакатлар ва халқаро коммунистик ҳаракатнинг марксизм-ленинизм ва пролетар интернационализми негизига асосланган бирлиги ва жипслиги учун курашда ўртоқ Цеденбал раҳбарлигида Монголия Халқ революцион партияси Марказий Комитети билан Монголия ҳукумати қўшаётган ҳиссани совет халқи юксак қадрлайди. Бутун дунёдаги ишчилар синфининг революцион курашига, халқларнинг империалистик ва мустамлакачилик зулмидан озод бўлиш учун, ер юзида мустаҳкам тинчлик учун олиб бораётган курашга монголиялик дўстларимиз актив мадад бериб келмоқдалар. Бизларнинг мамлакатларимиз тинч-тотув яшаш принципларини чинакам тинчлик ва халқлар хавфсизлигининг мустаҳкам негизи деб билиб, бу принципларни қаттиқ туриб ҳимоя қилмоқдалар.

Монголия Халқ Республикаси ва Совет Иттифоқи халқларининг дўстлиги замоннинг зўр синовидан ўтди. Бу дўстлик бизнинг буюк муштарак мулкимиздир. Бу дўстлик мустаҳкам ва бузилмасдир.

Монголиялик азиз ўртоқлар, биз сизларни ишонтириб айтамизки, мамлакатларимиз ва халқларимиз ўртасидаги дўстлик билан ҳамкорлик ривожланиб ва мустаҳкамланиб бориши учун совет кишилари ҳамма чораларни кўрадилар. Мустаҳкам бирлик, қардошларча ҳамкорлик мамлакатларимиз халқларига коммунизм ғалабаси учун курашда янгидан-янги куч бахш этмоқда. Биз умумий ишимизнинг тантана қилишига аминмиз.

Совет Иттифоқи ва Монголия Халқ Республикаси халқларининг буюк дўстлиги абадий гуллаб яшнайверсин!

Яшасин Монголия Халқ революцион партияси ва унинг Марказий Комитети!

Яшасин социалистик ҳамдўстликдаги барча мамлакатларнинг дўстлиги ва жипслиги!

* * *

Митингда ҳозир бўлганлар МХРП Марказий Комитетининг Биринчи секретари, МХР Министрлар Советининг Раиси Ю. Цеденбални қизғин кутиб оладилар.

ЎРТОҚ Ю. ЦЕДЕНБАЛ НУТҚИ

Қадрдон ўртоқ Брежнев!
Қадрдон ўртоқ Микоян!
Қадрдон ўртоқ Косигин!

Совет Иттифоқи партия ва ҳукуматининг раҳбарлари, қадрдон ўртоқлар!

Азиз совет биродарларимиз ва опа-сингилларимиз!

Меҳнаткаш монгол халқи, Монголия Халқ революцион партияси Марказий Комитети ва Монголия Халқ Республикаси ҳукумати номидан сизларга, Москва шаҳри меҳнаткашларининг вакилларига, сизлар орқали бутун улуғ совет халқига қардошларча самимий салом ва энг яхши истакларни йўллашга ижозат бергайсиз. Биз Совет Иттифоқига таклиф этганликлари учун, делегациямизни самимий кутиб олганликлари учун, шунингдек бу ерда халқимиз шаънига, партиямиз ва ҳукуматимиз шаънига айтилган илиқ сўзлари ва энг яхши истаклари учун КПСС Марказий Комитетига ва Совет ҳукуматига чин кўнгилдан миннатдорчилик изҳор қиламиз.

Монголия Халқ Республикасининг партия-ҳукумат делегацияси Москвада, Белоруссия ССРда ва афсонавий қаҳрамон шаҳар Волгоградда бўлди, ишчилар синфининг, колхозчи деҳқонларнинг ва совет интеллигенциясининг коммунистик қурилишда эришган ҳақиқатан ҳам буюк муваффақиятлари билан танишиб, бениҳоя хурсанд бўлди. Биз ватанимизга қайтишда Омскда, Иркутскда ва Братскда ҳам бўламиз. Бизнинг делегациямизни ҳамма жойда шодиёна қабул қилдилар. Совет Иттифоқи билан Монголия ўртасидаги қардошларча ўзаро муносабатларга ҳамиша хос бўлган меҳр-муҳаббат ва дўстларча самимият билан кутиб олдилар.

Ўртоқлар! Улуғ Октябрь социалистик революцияси жаҳондаги барча халқларнинг тонги, бахт қуёши бўлди. Эндиликда бу қуёш инсониятнинг учдан бир қисмига ўз нурини сочмоқда, коммунистик қурилиш билан банд бўлган биринчи социализм мамлакати эса «Восход-2» космик кемасини учирди. Бу кеманинг учирилиши совет халқининг экономика ва маданиятни, фан ва техникани ривожлантириш соҳасида эришган буюк муваффақиятларининг ёрқин ифодаси бўлди. Қаҳрамон космонавтлар полковник П. Беляев ва подполковник А. Леоновлар бошқариб борган бу кемада бутун инсониятни қойил қилган эксперимент дадиллик билан амалга оширилди — инсон Коинот фазоларига чиқди.

Биз совет халқининг Совет Иттифоқи Коммунистик партиясининг доно раҳбарлигида қўлга киритган буюк ғалабаларини улуғ Ленин васиятларининг амалда рўёбга чиқиши деб, коммунизм юксак идеалларининг амалга оширилиши деб биламиз.

Монгол халқи содиқ дўстимиз ва оғамиз қаҳрамон совет халқининг муваффақиятларидан астойдил хурсанд бўлмоқда ва совет халқининг ана шу буюк ғалабалари билан фахрланмоқда.

Советлар мамлакати халқларининг коммунистик қурилишда эришган ғалабалари уларнинг КПСС тарихий XX ва XXII съездлари белгилаб берган буюк вазифаларни муваффақиятли суратда амалга ошириш йўлидаги ижодий генийси ва фидокорона меҳнатининг ёрқин ифодаси бўлиб, бутун социалистик ҳамдўстликнинг кудратини мустаҳкамлашда, умумий тинчликни сақлаш ва мустаҳкамлашда ҳамда халқларнинг хавфсизлигини таъминлашда ҳал қилувчи омил бўлиб хизмат қилади.

Монгол халқи Совет Иттифоқини тинчлик ва коммунизм учун улуғ курашчи, барча халқларнинг содиқ ва вафодор дўсти деб билади. Монгол халқи совет халқининг жаҳондаги барча халқлар олдида ўз интернационал бурчини муносиб суратда, фидокорлик билан бажараётганлиги учун дунёдаги прогрессив кучлар билан биргаликда совет халқидан чексиз миннатдордир.

Бутун совет халқи, бутун прогрессив инсоният гитлерчилар фашизми ва унинг иттифоқчилари устидан қозонилган жаҳоншумул тарихий ғалаба кунининг 20 йиллигини нишонлашга тайёрланаётган шу кунларда бутун совет халқи ва унинг шавкатли Қуролли Кучларининг иккинчи жаҳон урушининг оғир йилларида бутун жаҳондаги меҳнат аҳли бахт-саодати ва порлоқ истиқболи йўлида кўрсатган мислсиз жасорат ва қаҳрамонлигини қайд қилиб ўтиш биз учун айниқса қувончлидир. Инсониятнинг келажакдаги авлодлари совет халқининг мислсиз жасоратини, унинг беҳисоб қурбонлар бериб қўлга киритган буюк ғалабасини ҳеч қачон эсдан чиқармайдилар. Фидокорона меҳнат қилиш ва социалистик ҳамдўстликдаги мамлакатлар халқларининг янги ҳаёт қурилишидаги муваффақиятларини доим ошира бориш, империалистик реакцияга қарши умумий курашда уларнинг бирлиги ва жипслигини бутун чоралар билан мустаҳкамлаш — халқ бахти учун жонларини фидо қилган қаҳрамонларга энг яхши ёдгорлик бўлишини яхши биламиз.

Биз СССРда бўлган вақтимизда Монголия Халқ Республикаси партия-ҳукумат делегацияси билан КПСС Марказий Комитети ва Совет ҳукумати раҳбарларининг учрашувлари ғоят самимий ўтди ва мамлакатларимиз ўртасидаги дўстлик ҳамда ҳамкорликни янада кенгайтириш ва мустаҳкамлаш масалалари юзасидан, халқаро вазиятнинг ҳар иккала томонни қизиқтираётган масалалари ва шунингдек халқаро коммунистик ҳаракат проблемалари юзасидан ғоят самимий музокаралар олиб борилди. Дўстлик ва қардошлик вазиятида ўтган музокараларимиз муҳокама қилинган барча масалалар юзасидан ҳар иккала томоннинг фикрлари тамомила бир хил эканлигини кўрсатди.

Ўртоқлар! Совет халқининг буюк муваффақиятлари ва ғалабаларидан илҳомланган Монголия Халқ Республикасининг меҳнаткашлари эндиликда ўз мамлакатида социалистик қурилиш вазифаларини муваффақиятли амалга ошириш учун зўр ғайрат билан меҳнат қилмоқдалар.

Монголия Халқ революцияси 1921 йилда ғалаба қилган кундан буён ўтган 40 йилдан кўпроқ вақт мобайнида мамлакатимиз ҳаётининг социал-иқтисодий, сиёсий ва маънавий соҳаларида туб ўзгаришлар рўй берди.

Монгол халқининг халқ демократик тузуми йилларида эришган тарихий муваффақиятлари, унинг феодализмдан социалистик ижтимоий тузумга сакраб ўтганлиги доҳий Лениннинг илгариги қолоқ мамлакатларнинг нокапиталистик йўл билан социализмга ўтишлари тўғрисидаги таълимоти рўёбга чиққанлигининг ажойиб натижаси бўлиб, марксизм-ленинизм идеяларининг ўзгартирувчи буюк кучга эга эканлигини ёрқин исбот этади. Бу муваффақиятлар монгол халқининг фидокорона меҳнати ва Монголия Халқ революцион партиясининг буюк ташкилотчилик иши туфайли қўлга киритилди. Бу муваффақиятлар Монголия Халқ Республикаси ва СССР халқлари ўртасидаги бузилмас қардошларча дўстликнинг самараси бўлди.

Бизнинг ҳукумат делегациямиз 1957 йилда Совет Иттифоқига бориб келганидан кейин ўтган давр мобайнида Монголия Халқ Республикасида улкан социал-иқтисодий ўзгартиришлар амалга оширилди, жумладан якка арат хўжаликларини кооперативлаштириш тугалланди. Бу эса мамлакатнинг бутун экономикасида социалистик ишлаб чиқариш муносабатларининг узил-кесил ва қатъий қарор топишига олиб келди.

Монгол аратлари ишлаб чиқариш кооперативлари — қишлоқ хўжалик бирлашмаларига уюшиб, ўзларининг коллектив хўжаликларини йил сайин мустаҳкамламоқдалар. Ҳозирги вақтда ҳар бир қишлоқ хўжалик бирлашмасига ўрта ҳисобда 58 минг бош жамоат чорва моли тўғри келади, уларнинг баъзиларида эса, 100 мингдан кўпроқ чорва моллар бор. 1959 йилда 1 миллион тугрик йиллик пул даромади бўлган қишлоқ хўжалик бирлашмалари бутун хўжаликларнинг 3 процентдан сал кўпроғини ташкил этган бўлса, 1964 йилда ана шу бирлашмаларнинг 92 проценти шундай даромадларга эга бўлди. 1963 йилда қишлоқ хўжалик бирлашмаларининг пул даромадлари 1960 йилдагига нисбатан қарийб икки баравар кўпайди.

Совет Иттифоқининг молиявий-техникавий ёрдами билан қўриқ ерларнинг ўзлаштирилиши натижасида қишлоқ хўжалигининг янги тармоғи — дон хўжалиги вужудга келтирилди. 1957—1964 йиллар мобайнида мамлакатда экин майдони 5,5 баравар, олинган дон ҳосили эса, 7,9 баравар кўпайди.

Монголия Халқ Республикаси аҳоли жон бошига дон етиштириш жиҳатидан бир қанча капиталистик мамлакатлардан ўзиб кетди.

Кейинги 7 йил ичида мамлакат саноатининг ялпи маҳсулоти 2,4 баравар ортди, халқ хўжалигига сарфланган капитал маблағ миқдори эса 2,2 баравар кўпайди. Шу давр ичида неча ўнлаб йирик саноат корхоналари қурилди ва реконструкция қилинди.

Бир замонлар қолоқ бўлган Монголия маданияти равнақ топаётган мамлакатга айланди. Бу мамлакатда ҳар 1000 кишининг 168 таси турли ўқув юртларида, шу жумладан 10 таси олий ўқув юртларида ўқимоқда. Монголияда ҳар 10 минг кишига 13,4 врач ва касалхоналарда 98 ўрин тўғри келади. 1964 йилда аҳолининг соф ўсиши 1000 кишига 33,8 кишини ташкил қилди. Бу маълумотлар халқ Монголияси тўғри йўлдан бораётганлигини, янада порлоқ истиқбол сари йил сайин олға қадам қўйиб бораётганлигини кўрсатади.

Монгол ва совет халқларининг абадий бузилмас дўстлиги Монголия Халқ Республикаси меҳнаткашларининг ўз ватанини юксалтириш учун олиб бораётган курашида уларга илҳом бағишловчи битмас-туганмас ҳаётбахш чашмадир. Монголия революцияси тонгида улуғ Ленин ва партиямизнинг ҳамда халқ давлатининг асосчиси Сухэ-Батор асослаб берган бу дўстлик умумий мақсад учун биргаликда олиб борилган курашда қаттиқ синовлардан ўтди, умумий душманларга қарши олиб борилган жанглар ўтида чиниқди.

Монголия Халқ Республикаси меҳнаткашларига бахт ва тараққиётнинг тўғри йўлини кўрсатиб берган Владимир Ильич Ленин туғилган кунга бир неча кундан кейин 95 йил тўлади. Ҳамиша миннатдор монгол халқи бу юбилейни халқлар озодлиги ва бахтининг нурсний байрами сифатида, қардошларча дўстлигимиз байрами сифатида нишонлайди.

Монголия—Совет ўзаро муносабатлари Монголия билан Совет Иттифоқи ўртасида дўстона муносабатлар ўрнатиш тўғрисида 1921 йил 5 ноябрда шу ерда, қадимий Кремлда имзоланган битимда биринчи марта расмийлаштирилган эди. Ана шу ўзаро муносабатлар пролетар интернационализмининг буюк принципларига асосланган бўлиб, катта ва кичик давлатларнинг тенг ҳуқуқли ҳамкорлиги ва ўзаро ёрдамининг чинакам намунасидир.

Бизнинг халқимиз Совет Иттифоқининг ҳар томонлама беғараз ёрдами ва қўллаб-қувватлашига таяниб, Монголия Халқ революцион партиясининг раҳбарлигида халқ революциясини ғолибона амалга оширди, бу революциянинг ғалабаларини жуда кўп душманларнинг ҳамласидан қаттиқ туриб ҳимоя қилди, янги бахтли ҳаёт қурилишини авж олдириб юборди.

Курашимиз мақсадларининг бирлиги ва Монголия Халқ Республикаси ҳамда СССР халқларининг ғоявий бирлиги монгол—совет дўстлигини абадий ва бузилмас дўстликка айлантирди, ҳар иккала халқимизнинг тақдирини бир-бири билан маҳкам боғлади.

Монгол ва совет халқларининг дўстлиги кун сайин ўсиб мустаҳкамланди, социалистик Монголияни тез ривожлантиришнинг қудратли омили бўлиб қолди. 1946 йилда Москвада Монголия Халқ Республикаси билан СССР ўртасида дўстлик ва ўзаро ёрдам тўғрисида шартнома ҳамда иқтисодий ва маданий ҳамкорлик тўғрисида битим тузилган эди. Ана шу шартнома ва битим мамлакатларимиз ўртасидаги дўстлик ва ҳамкорлик янада кенгайиб ва кучайиб борганлигини ёрқин исбот этувчи далилдир. Ана шу шартнома ва битим тузилган кунга келгуси йилда йигирма йил тўлади.

Ана шу тарихий ҳужжатлар асосида социалистик экономика ва маданиятни барпо этишда Совет Иттифоқининг мамлакатимизга бераётган қардошларча ёрдами йил сайин кенгайиб бормоқда.

Совет Иттифоқининг ҳар томонлама кўрсатаётган ёрдами Монголия Халқ Республикасининг халқ хўжалигини ривожлантиришнинг 1961—1965 йилларга мўлжалланган учинчи беш йиллик планини муваффақиятли бажаришда жуда катта роль ўйнамоқда. Совет Иттифоқининг молиявий-техника ёрдами, совет мутахассислари ва малакали ишчиларнинг актив ёрдами билан янги саноат корхоналари қурилди ва қурилмоқда, қишлоқ хўжалигини, транспорт ва алоқанинг муҳим объектлари барпо этилмоқда. Янги, социалистик Монголия қиёфасини гавдалантирувчи Дархан комплекси ана шундай энг йирик янги қурилишларнинг биридир. Дархан комплекси қурилишида монголлар ва совет халқларининг вакиллари, чехлар ва поляклар аҳил меҳнат оиласини ташкил этиб, биргаликда ишламоқдалар. Бизнинг халқимиз ана шу қурилишни абадий, бузилмас монгол—совет дўстлигининг рамзи, социалистик мамлакатлар қардошларча дўстлиги ва ҳамкорлиги рамзи деб билади. Бизнинг халқимиз ифтихор билан шундай дейишга ҳақлидир

Москвада олиб борилган музокаралар вақтида КПСС Марказий Комитети ва Совет ҳукумати Монголия Халқ Республикасининг истакларини эътиборга олиб, 1966—1970 йилларга мўлжалланган янги беш йиллик планни бажаришда Монголияга иқтисодий жиҳатдан катта ёрдам кўрсатишга қарор бердилар. Совет халқининг қардошларча берадиган янги ёрдами Монголия Халқ Республикасининг экономикаси ва маданиятини янада юксалтиришда, монгол халқининг фаровонлигини оширишда, шубҳасиз, жуда муҳим роль ўйнайди.

Мен ҳозирги ёқимли фурсатдан фойдаланиб, мамлакатимизга чин кўнгилдан тобора катта ёрдам ва мадад бериб келаётганлиги учун монгол халқи, Монголия Халқ революцион партияси Марказий Комитети ва Монголия Халқ Республикаси ҳукумати номидан содиқ дўстимиз — қардош совет халқига, шонли КПСС ва СССР ҳукуматига самимий ташаккур ва сидқидилдан миннатдорчилигимизни изҳор қиламан.

Монголия Халқ Республикасининг меҳнаткашлари, Монголия Халқ революцион партияси ва Монголия Халқ Республикасининг ҳукумати совет халқи билан қардошларча дўстликни ўзининг энг буюк ғалабаси деб билиб, уни кўз қорачиғидай сақлашни ўзининг муқаддас бурчи деб ҳисоблайдилар ва монгол халқининг туб манфаатларига, умумий ишимизнинг манфаатларига муносиб бўлган дўстлигимизни доим мустаҳкамлаб боришга қатъий қарор бергандирлар. Комил ишонч билан шуни айтиш мумкинки, халқларимизнинг традицион бўлиб қолган қардошларча дўстлиги йўлимизда учраши мумкин бўлган ҳар қандай синовларга бундан буён ҳам бардош бера олади.

Ўртоқлар! Тинчлик ва умумий хавфсизликни таъминлаш иши тинчликсевар халқлар ва мамлакатлардан янги термоядро уруши хавфининг олдини олиш учун, инсониятнинг келгусида тинч бахтли ҳаёт кечириши учун курашда ўзларининг куч-ғайратларини янада кўпроқ бирлаштиришларини ва ҳаракат бирлигини мустаҳкамлашларини талаб қилади.

Монголия Халқ Республикаси ҳукумати Осиёда ва бутун дунёда тинчликни сақлаш ҳамда мустаҳкамлаш тўғрисида астойдил ғамхўрлик қилиб, халқаро кескинликни юмшатиш, империалистик кучларнинг агрессив ҳаракатларига зарба бериш, барча халқлар ва мамлакатларга озодлик ва мустақиллик беришга қаратилган сиёсатни изчиллик билан амалга ошириб келмоқда.

Кейинги вақтларда Шарқи-Жанубий Осиё районида жаҳон халқлари учун хатарли оқибатларга сабаб бўладиган жиддий аҳвол рўй берди. Америка ҳарбийлари қардошимиз бўлган социалистик мамлакатга — Вьетнам Демократик Республикасига қарши очиқдан-очиқ агрессия қилмоқдалар. Вьетнам Демократик Республикасининг тинч шаҳар ва қишлоқларини бомбардимон қилиб, ўққа тутмоқдалар. Америка агрессорлари ва уларнинг малайлари халқаро ҳуқуқ нормаларини ва Женевада Вьетнам тўғрисида тузилган битимларни қўпол равишда бузиб, Жанубий Вьетнамдаги қуролли интервенцияни ҳаддан ташқари ваҳшийлик билан давом эттирмоқдалар. Америка қуролли кучларининг қаҳрамон Жанубий Вьетнам халқига қарши заҳарли газлардан ва напалм бомбаларидан фойдаланаётганлиги инсониятга қарши жиноий ёвузлик бўлиб, халқаро битимларни ўтакетган даражада бузишдан бошқа нарса эмас.

Монгол халқи Вьетнамнинг қаҳрамон халқи билан тамомила бирдамдир. Бизнинг бутун халқимиз Америка агрессорларининг социалистик ҳамдўстликка қарши бемаъни иғвогарликларини социалистик мамлакатлар халқлари билан, бутун жаҳон жамоатчилиги билан биргаликда қаҳр-ғазаб билан қораламоқда ва Вьетнам Демократик Республикасига қароқчиларча қилинаётган ҳужумлар дарҳол тўхтатилсин ва Америка қўшинлари ҳамда бошқа чет элларнинг қўшинлари Жанубий Вьетнамдан тезликда олиб чиқиб кетилсин, деб қатъий талаб қилмоқда.

Монголия Халқ Республикасининг халқи ва ҳукумати СССР ҳукуматининг Шарқи-Жанубий Осиёда тинчлик ва халқлар хавфсизлигини сақлаш, Вьетнам халқининг Америка агрессиясига қарши олиб бораётган адолатли курашида унга амалий ёрдам кўрсатиш мақсадида ҳормай-толмай қилаётган ишларини қизғин табриклайди ва тамомила қўллаб-қувватлайди.

Монгол халқи ва унинг ҳукумати яқинда СССР ва Вьетнам Демократик Республикаси партия-ҳукумат делегациялари ўртасида олиб борилган музокараларнинг натижаларини зўр мамнуният билан кутиб олди. Монголия Халқ Республикасининг меҳнаткашлари Совет Иттифоқи билан Вьетнам Демократик Республикасининг биргаликда кўраётган тадбирларини АҚШнинг суверен социалистик давлатга қарши жиноий агрессив ҳаракатларига зарба беришни, бу давлатнинг хавфсизлиги ва территориал бутунлигини қўриқлашни, қардош Вьетнам халқининг озодлиги ва тинч бахтли ҳаётига қасд қилаётган империализм кучларини жиловлашни кўзда тутган муҳим тадбирлар деб ҳисоблайдилар.

Монголия Халқ Республикасининг халқи ва ҳукумати Совет Иттифоқи ва Вьетнам Демократик Республикасининг Ҳинди-Хитой районида Америка агрессиясига чек қўйиш учун зарур чоралар кўриш тўғрисида барча мамлакатларнинг ҳукуматлари ва халқларига қилган даъватини тамомила қўллаб-қувватлайди. Монголия Халқ Республикаси ана шу даъватга қўшилиб, курашаётган Вьетнамга ҳар жиҳатдан мадад беришга тайёр эканлигини билдиради.

Улуғ социалистик ҳамдўстлик халқлари, бутун прогрессив инсоният Совет Иттифоқини тинчлик, демократия, миллий мустақиллик ва социал тараққиёт учун курашда асосий куч ва мустаҳкам таянч деб ҳақли суратда ҳисобламоқдалар. Совет ҳукуматининг давлатлар ўртасидаги муносабатларда тинч-тотув яшаш принципларини амалга оширишга, ёппасига ва батамом қуролсизланишга, етилган проблемаларни музокаралар йўли билан ҳал этиш ва халқаро кескинликни камайтиришга қаратилган тинчликсевар ташқи сиёсати, унинг реал чоралари ва конструктив таклифлари тинчлик учун курашни кучайтиришга ва хатарли ҳарбий низоларга йўл қўймасликка катта ёрдам беради.

Кейинги вақтларда НАТОда аъзо бўлган баъзи давлатларнинг ҳукуматлари ана шу агрессив ҳарбий блокнинг «кўп томонли» ёки «атлантик» ядро кучларини тезликда вужудга келтиришга интилмоқдалар. Империалистик давлатларнинг бундай хатарли авантюраси ядро қуролини бундан буён ҳам тарқатиш ва Ғарбий Германия милитаристлари қўлига ядро қуролини бериш мақсадини кўзда тутади.

Ғарбий Германия реваншчилари социалистик мамлакатларга қарши иғвогарлик ва дўқ қилиш сиёсатини авж олдириб, Германия Демократик Республикаси ва Чехословакия Социалистик Республикаси чегаралари бўйлаб атом мина минтақасини вужудга келтиришдан иборат машъум режаларни тузмоқдалар, гитлерчилар Германиясининг мағлубияти натижасида белгиланган чегараларни қайтадан кўриб чиқишни қабиҳлик билан талаб қилмоқдалар ва тинчликсевар Германия Демократик Республикасига қарши ҳар қандай иғвогарликларни уюштирмоқдалар. Германия Федератив Республикаси ҳукуматининг ана шу хатарли сиёсати Европада ва бутун дунёда тинчлик ишини жиддий хавф остида қолдиради.

Европада ва бутун дунёда тинчликни сақлаш манфаатлари ўтган урушнинг қолдиқларини тугатишни ва Бонн милитаристларини ўз вақтида жиловлаб қўйиш мақсадида герман проблемасини тинч ҳал этишни қаттиқ талаб қилмоқда.

Совет Иттифоқи ташқи сиёсат соҳасида ленинча йўлни изчиллик билан амалга ошириб, умумий тинчликни мустаҳкамлаш, социалистик мамлакатлар дўстлиги ва бирлигини мустаҳкамлаш ҳамда давлатларнинг тинч ҳамкорлик қилишини таъминлаш учун тинмай кўп куч ва ғайрат сарфламоқда. Совет ҳукуматининг кейинги вақтларда кўрган конкрет тадбирлари, жумладан СССР Министрлар Совети Раиси ўртоқ А. Н. Косигиннинг Вьетнам Демократик Республикаси ва Корея Халқ Демократик Республикасига қилган сафари, КПСС Марказий Комитетининг Биринчи секретари ўртоқ Л. И. Брежнев бошчилигидаги Совет Иттифоқи партия-ҳукумат делегациясининг яқинда қардош Польшага қилган визити буни исбот этади. Бизнинг халқимиз, бизнинг партиямиз Совет Иттифоқининг ана шу тадбирларини табриклайди ва бу тадбирларни КПСС ҳамда Совет ҳукуматининг халқлар тақдири тўғрисида, тинчлик, озодлик ва социал тараққиёт ишининг тантанаси тўғрисида астойдил ғамхўрлик қилаётганлигини кўрсатувчи далил деб билади.

Ўртоқлар! Монгол халқи ўз мамлакатида социализмни муваффақиятли барпо этиш учун, умумий тинчлик ва халқлар хавфсизлигини сақлаш учун курашда Монголия Халқ революцион партиясининг бош йўлига қатъий амал қилмоқда. Халқаро коммунистик ҳаракатнинг синалган авангарди бўлган ва марксизм-ленинизмнинг ҳамиша ғолиб байроғини баланд кўтариб бораётган улуғ Ленин партиясининг бой тажрибаси Монголия Халқ революцион партияси учун бебаҳо хазинадир.

Биз ифтихор билан шуни айтамизки, партияларимиз ўртасидаги муносабатлар марксизм-ленинизм ва пролетар интернационализмининг буюк принциплари асосида тобора кўпроқ мустаҳкамланмоқда ва ривожланмоқда.

Шу йилнинг бошида КПСС делегациясининг мамлакатимизга қилган сафари партияларимиз ўртасида мустаҳкамланиб бораётган ўзаро алоқаларга янги ҳисса қўшди.

Монголия Халқ революцион партияси ва КПСС халқаро коммунистик ва ишчи ҳаракати бирлигини тиклаш ва мустаҳкамлаш масалаларида ҳам, ҳозирги халқаро аҳволга доир проблемаларда ҳам тамомила бир хил фикрдадирлар. Бизнинг делегациямиз билан КПСС раҳбарлари ўртасида олиб борилган музокаралар буни яна бир марта тасдиқлади.

Бошқача бўлиши ҳам мумкин эмас эди. Марксизм-ленинизм принципларига, ўзининг интернационал бурчига содиқ бўлган бизнинг партияларимиз ўз қарашлари ва ҳаракатларида ягона бир куч бўлмай қололмайдилар. Монголия Халқ революцион партияси Маркс ва Лениннинг ҳамиша ғолиб таълимотига, пролетар интернационализмининг буюк принципларига содиқ бўлишни КПССдан ўрганиб келди, ўрганмоқда ва бундан буён ҳам оғишмай ўрганаверади.

Улуғ Ленин партиясининг жаҳоншумул-тарихий тажрибаси, унинг тинчлик ва коммунизм манфаатлари йўлида қилаётган буюк ишлари бутун партиямизнинг, барча монгол коммунистларининг Монголия Халқ Республикасида социализм қурилишини тугаллаш, монгол халқининг бахтли истиқбол учун олиб бораётган курашида сўнмас машъал бўлиб хизмат қилади.

Биз ўзларининг амалий ҳаракатларида марксизм-ленинизм ва пролетар интернационализми принципларига тамомила мувофиқ суратда умумий иш манфаатларига астойдил амал қилишни, империалистларнинг кирдикорларига қарши курашда, халқларнинг озодлик ҳаракатини бутун чоралар билан қўллаб-қувватлашда, умумий тинчлик ва қуролсизланиш учун, турли социал тузумдаги давлатларнинг тинч-тотув яшаши учун курашда, ишчилар синфининг энг муҳим манфаатлари ва тарихий мақсадлари учун курашда биргалашиб ҳаракат қилишга тинмай интилишни социалистик давлатларнинг ва барча марксчи-ленинчи партияларнинг бурчи деб биламиз.

Шу муносабат билан бизнинг партиямиз коммунистик ва ишчи партиялар вакилларининг шу йил март ойида Москвада ўтказилган маслаҳат учрашуви якунларига катта аҳамият беради.

Москва учрашувининг қатнашчилари ўз партияларининг умумий ишимизга катта зарар етказадиган келишмовчиликларни бартараф қилишга астойдил қарор берганликларини билдириб, коммунистик ҳаракат бирлигини мустаҳкамлаш йўлларини қидириб топишда биргалашиб ҳаракат қилдилар.

Монголия Халқ революцион партияси ва Монголиянинг барча меҳнаткашлари ана шу учрашувнинг якунларини зўр мамнуният билан маъқулладилар ва учрашув қатнашчилари эълон қилган Ахборотни умумий душманга қарши курашда ҳозирги замоннинг барча революцион кучларини жипслаштириш, марксизм-ленинизм принциплари асосида халқаро коммунистик ҳаракат бирлигини мустаҳкамлашнинг тўғри йўлини кўрсатиб берувчи муҳим ҳужжат деб ҳисоблайдилар.

Ўртоқлар! Бизнинг делегациямиз Монголия Халқ революцион партияси Марказий Комитети ва Монголия Халқ Республикаси ҳукумати номидан КПСС Марказий Комитетининг Биринчи секретари ўртоқ Леонид Ильич Брежневни ва СССР Министрлар Советининг Раиси ўртоқ Алексей Николаевич Косигинни ўзлари учун қулай бўлган пайтда Монголия Халқ Республикасига келишни таклиф этди. Бу таклиф қабул қилинди. Таклифимиз қабул қилинганлиги учун миннатдорчилигимизни билдирамиз ва Брежнев ҳамда Косигин ўртоқларнинг мамлакатимизга келиши халқларимизнинг қардошларча дўстлигини янада мустаҳкамлаш ишига янги муҳим ҳисса қўшади деб хурсандчилик билан қайд қиламиз.

Қаттиқ ишонч билдириб, қуйидагиларни айтишга ижозат бергайсиз: монгол ва совет халқларининг абадий бузилмас дўстлиги, Монголия Халқ революцион партияси билан КПСС ўртасидаги самимий қардошлик ва ўртоқлик муносабатлари халқларимизнинг бахт-саодати йўлида, улуғ социалистик ҳамдўстлик мамлакатлари ҳамда халқаро коммунистик ва ишчи ҳаракатининг бирлиги ва жипслигини мустаҳкамлаш йўлида, умумий тинчликни сақлаш, мустаҳкамлаш ва халқлар хавфсизлигини таъминлаш манфаатлари йўлида бундан буён ҳам кучайиб, ривожланиб бораверади.

Халқларимизнинг дўстлиги мустаҳкам ва енгилмасдир, чунки бу дўстлик жаҳондаги тош-метиндек мустаҳкам марксизм-ленинизмга таянади.

Сўзимнинг охирида делегациямизга самимий эътибор ва ғамхўрлик қилганликлари учун, қардошларча очиқ кўнгил билан кутиб олганликлари ва меҳмондўстликлари учун КПСС Марказий Комитети Президиумига, Совет ҳукуматига, сафаримизда ҳамроҳ бўлган ўртоқларга, республика ва областлар партия ҳамда совет органларининг раҳбарларига, барча совет кишиларига яна бир марта чин кўнгилдан ташаккур билдиришга ижозат бергайсиз.

Халқимиз номидан ва партиямиз номидан сизларнинг ва бутун қардош совет халқининг коммунистик жамият қурилишида, тинчлик ва халқлар хавфсизлиги йўлидаги олижаноб курашда янада порлоқ муваффақиятларга эришувингизни чин кўнгилдан тилашга ижозат бергайсиз.

Яшасин монгол ва совет халқларининг бузилмас қардошларча дўстлиги!

Яшасин халқаро коммунистик ҳаракатнинг синалган авангарди—Совет Иттифоқи Коммунистик партияси!

Халқаро коммунистик ва ишчи ҳаракати сафларининг бирлиги ва жипслиги мустаҳкамланаверсин!

Яшасин марксизм-ленинизмнинг ҳамиша ғолиб байроғи!

Яшасин тинчлик ва халқлар ўртасидаги дўстлик!

(Ўртоқ Ю. Цеденбал нутқи бир неча марта давомли қарсаклар билан бўлиниб турди).

ЎЗБЕКИСТОН ЁЗУВЧИЛАР СОЮЗИДА

16 апрелда Ўзбекистон ёзувчилар союзида кенгайтирилган секретариат мажлиси бўлди.

Ёзувчилар ўзларининг 12-13 майда Тошкентда бўладиган катта анжуманлари — Ўзбекистон ёзувчиларининг бешинчи съездига тайёргарлик масалаларини қараб чиқдилар. Шу муносабат билан Ўзбекистон ёзувчилар союзининг биринчи секретари Комил Яшин, ёзувчилардан Абдулла Қаҳҳор, С. Азимов, В. Зоҳидов, Ҳ. Назир, И. Раҳим, М. Шевердин, П. Қодиров, Сергей Бородин, Ҳамид Ғулом, Ғамз Бобожон, Г. П. Владимиров, Асқад Мухтор ва бошқа ўртоқлар ўзларининг фикр-мулоҳазаларини, қимматли таклифларини айтдилар. Секретариатда съезднинг кун тартибларини, докладчиларни белгилаш билан бирга ёзувчилар ва журналистлар иштирокида матбуот бюроси ҳам тузилди.

Съездга Москвадан, Украинадан, Тожикистон, Қозоғистон каби республикалардан меҳмонлар ҳам чақирилади. Улуғ Ватан уруши фронтларида қаҳрамонларча ҳалок бўлган 11 ўзбек ёзувчисига Адабиётчилар уйида мармар ёдгорлик ўрнатилмоқда. Ёзувчиларининг янги асарлари буюк ғалабанинг йигирма йиллиги муносабати билан нашр қилинаётир.

Ўзбекистонда Украина адабиёти ва санъати ўн кунлигининг ўтказилиши секретариат мажлисида мамнуният билан қайд қилинди. Ленин мукофоти лауреати Михайло Стельмах, Александр Корнейчук, Андрей Малишко, Леонид Первомайский, Иван Ле, Вадим Собко, Платон Воронко, Николай Ушаков каби машҳур ёзувчиларнинг Ўзбекистонга келиши китобхонларни, қаламкаш дўстларни мамнун қилади. Шу муносабат билан уларнинг асарларини ўзбек тилига таржима қилиб чиқариш, газеталар орқали, радио ва телевидение орқали оммалаштиришга ёзувчилар астойдил бел боғладилар.

Фарғона, Зарафшон водийларида, Хоразм областида ва Қорақалпоғистон АССР да бўладиган дўстлик кечалари, учрашувлар дўстлик байрамига айланади.

Сиз бу суратда Чилонзор массивида бунёд этилган Савдо маркази, «Чайка» кинотеатрининг муҳташам биноларини кўриб турибсиз.

Б. Фомичев фотоси. (ЎзТАГ фотохроникаси).

СОВЕТ КИШИЛАРИНИНГ ФАЗИЛАТИ

АМУДАРЁ БИЛАН ОЛИШУВ

КЕРКИ, (Туркманистон ССР), 17 апрель. (ТАСС мухбири). Кўкламги тошқин бошланиши билан Амударё суви ўнг қирғоққа зарб билан ёпирилиб, қуйи Чоршанга колхозлари сув ичадиган Оққумулам магистрал каналини босиб кетиш хавфини туғдирди. Минглаб гектар ердаги экинлар нобуд бўлиш хавфида қолди.

«Туркменремводстрой» трестига қарашли Керки бошқармасининг ирригаторлари кўҳна Жайҳун билан курашга киришдилар.

Дарё билан олишув ўн кунгача кечаю кундузи давом этди. Одамлар кунни тунга улаб, ишни тўхтатмадилар. Асов Аму тўлқинларини орқага қайтишга мажбур қилиш учун каналнинг мустаҳкамлаб қўйилган қирғоғига йигирма насос станцияси ўрнатилди. Ниҳоят, дарё орқасига қайтди. Инсон табиий офатни енгди.

ОШ БЎЛСА-Ю, ИШ БЎЛМАСА

ФЕЛЬЕТОН

Ош бўлса-ю, иш бўлмаса, ёз бўлса-ю, қиш бўлмаса деган сўзларни ким ўйлаб чиқарган экан, лекин ким айтган бўлса ҳам худди Миёнхон ва миёнзодаларнинг кўнглидаги гапни айтган эканда!

Айтгандек, Саидмиёнхон тўрамни танийсизми, ҳай-ҳай у кишининг оташ нафаслари, покизаю покдомонликлари... дам солиб, сувни тескари оқизар эмишлар, бир куф десалар етти йил ётган касал ўрнидан туриб, чопқиллаб кетаверар эмиш, бир нигоҳ қилсалар жаннатнинг пропускаси тўппа-тўғри қўлингизда бўлар экан. Оҳ, оҳ, бу кишининг ширин суҳбатлари, ахлоқу одоб хусусидаги ваъз-насиҳатлари. Э борингки, бу кишини танимабсиз дунёга келмабсиз!

— Домла поччам бормилар? — деб сўрадик ҳовлиларига кириб.

Ўн тўққиз-йигирма ёшлардаги бир қиз қошига ўсма қўйиб ўтирган экан. Кийикдек сапчиб ўзини ичкари олди-да, ўша ердан туриб ингичка овоз билан:

— Ишларинг бормиди? — деб қўйди.

— Кечирасиз, сиз у кишининг қизлари бўласизми?

— Мен у кишининг заифалари бўламан...

Шу пайт ичкари ҳовлидан «Ё ҳаётан Наби!» деган йўғон овоз эшитилди. Сўнг Саидмиёнхон ҳазратларининг табаррук қиёфалари кўринди: соч-соқол оппоқ оқариб кетган, ёш ҳам етмишга бориб қолган, аммо қоматлари самбитдек тик, қўлларида тасбиҳ...

— Ассалому алайкум, тақсир... — деймиз аста.

— Қани, менинг орқамдан юраверинглар, — эшон поччамиз бизни ўз амбулаторияларига — касалларни қабул қиладиган қоронғи ҳужрага бошладилар. Заҳ уйга киришимиз билан:

— Сизларни жин урибди! — деб қолдилар томдан тараша тушгандек қилиб.

— Йўғе!

— Иншоолло шундай, — дедилар яна домла почча, — шу тун хобимда аён бўлди. Аввал еру кўкда чангу-тўзон кўтарилди. Сўнг сизларни икки жин осмонга олиб чиқиб кетди. Шу аснода ҳазрати Исрофил алайсалом пайдо бўлдилар-у...

— Йўғе тақсир, биз соппасоғмиз. Бошқа иш билан келганмиз. — дедик ҳайратдан ёқа ушлаб.

— Унда қулоғим ихтиёрингизда.

— Тақсир, сиздан маслаҳат сўраб келдик. Қўшнимиз уч фарзандини зор-зор йиғлатиб, гулдек хотинини қон қақшатиб, ёш қизга уйланмоқчи.

— Ҳай-ҳай-ҳай! — Ўринларидан туриб кетдилар Саидмиёнхон. — Бундай бетовфиқнинг юзи у дунё-бу дунё қаро бўлгай.

— Ростданми тақсир?

— Шундай, бўтам. Ривоятларда айтибдурларким, норасталарни йиғлатиб шаҳвоний ҳирсига эрк берган гуноҳкор бандаси дўзахнинг еттинчи қаватида куйгай...

— Унда ўзлари дўзахнинг қайси қабатида куймоқчилар?

— А?!

— Ўзларининг бир эмас, бешта хотинлари бор-ку.

— Қаттиқроқ айтинг, қулоқ қургур сал оғирроқ.

— Ўзларининг бир йўла бешта хотинлари бор-ку!

— Эшитмаяпман — дедилар Саидмиёнхон чап қўллари билан қулоқларини сал чўзиб. Шундан сўнг харчанд уринсак-да, домла аввал ўзларини карликка, кейин анқовликка солиб, гоҳ ўнг қулоқларини, гоҳ чап қулоқларини чўзиб ўтиравердилар.

Саидмиёнхон ана шундай товланувчи бир киши. Пайти келганда ўзларини художўй қилиб кўрсатадилар, пайти келганда анқову-овсар бўлиб қоладилар. Аслида бу одам Денов, Сариосиё ва Шўрчи районларида баъзи содда кишилар ўртасида пайғамбарлик даъво қилиб, уларни лақиллатаётган миёнхонлар авлодининг отахони бўлади. Ўзининг бир эмас беш хотини бор. Сўнгги хотини набираси тенги бир қиз. Бир эмас ўн беш фарзанди бор, аммо одамлар орасида ўзини фариштадек бегуноҳ кўрсатмоқчи бўлади. Саидмиёнхон руҳий касалликка чалинган кишиларни даволайман деб кўпларини ажалидан аввалроқ ўлимига сабабчи бўлган, ўз халифаси Тилла Хўжақуловнинг бегуноҳ ўлимига ҳам ҳазрати Миёнхон сабабчи бўлдилар. Қилғиликни қилиб қўйиб, айбни яшириш мақсадида болта билан қиймаланган жасадни — Сармазар қабристонига яширинча кўмаётганда қўлга тушганлар. Саидмиёнхон қамалди. Аммо... мол ўғрисидан ўғирликни қачон ташлайсан деб сўраганларида гўшт ширинлигини ташласа, ташлайман деб жавоб берган экан... Аммо Саидмиёнхон ҳам текин еб, текин ичишга ўрганиб қолган экан. Иккинчи бор қамоқдан чиқди-ю, яна одамларни лақиллатишни келган жойидан бошлаб юборди.

Миёнхон ҳазратлари ҳозир Шўрчи районидаги «Шарқ юлдузи» колхозида яшайдилар. Одамларга, мен худони кўриш ниятида чиллада ўтирибман, деб эълон қилган. Аслида эса ёш хотин ёнидан жилмаслик учун шундай қилган.

Қирқ беш ёшли ўғли Оғажонмиёнхон бўлса, гоҳ отда, гоҳ велосипедда юриб қишлоқма-қишлоқ мурид овлайди. Суҳбатимиз охирламай туриб Оғажонмиёнхон хуржун тўла майда-чуйда билан инқиллаб кириб келди.

— Даладан келяпсизми? — сўраймиз у кишидан.

— Йўғе, ҳалиги...

— Колхозда ишласангиз бўлмайдими?

— Биз учун гуноҳкор бандалар ишлаяпти-ку, — деди-да Оғажонмиёнхон хуржинни кўтариб ичкарига кириб кетди.

Саидмиёнхоннинг кичик укаси Мадаминмиёнхон Денов районида даври-даврон сурса, унинг катта укаси Бўритошмиёнхон қўшни Тожикистоннинг Орджоникидзеобод райони атрофларида пайғамбарлик даъво қилиб:

— Ишонган бўлсанг, қани беш-ўн сўм чўз! — деб очиқ савдо қилиб юрибди. Икки хотин, қўша-қўша ҳовлилар, ҳисобсиз молу дунё... Яна дуч келганга:

— Дунё моли харомдир! — деб зоҳидлик қиладилар.

Саидмиёнхоннинг арзанда фарзандлари Денов районидаги Жданов номли колхозга ин қуришган. Воқимиёнхон эндигина ўттиз беш ёшга кирди. Тоғни урса талқон қиладиган важоҳати бор, ўзини кўрсангиз «ҳай-ҳай,йигит ҳам шунчалик бақувват, шунчалик басавлат бўладими!» дейсиз беихтиёр. Аммо на ўзи, на хотини ҳалигача дала юзини кўрган эмас. Кун бўйи қўшнининг мўрисини пойлаб ётади. Ҳасанмиёнхон, Ҳусанмиёнхонлар ҳам болаю-чақалари билан беиш, бекорчи, қишлоқма-қишлоқ, юртма-юрт кезишиб «палов қилсанг савоб бўлар дейдиё» оҳангида ваъз айтиб, қорин тўйғазишади.

Абдулаҳатмиёнхонни кўча эшиги олдида учратиб қолдик. Эндигина 31 ёшга кирган, бу бўйни йўғон, норғул йигит қаёққадир ошиқаётган экан.

— Йўл бўлсин тақсир? — сўраймиз ундан.

— Дарвешхонага.

— Сизда андак юмушимиз бор эди.

— Дардингиз оғир бўлса, ичкарига киринг, — деди Абдулаҳатмиёнхон юришдан тўхтамай, — эшон ойингизга айтинг, эзиб ички тайёрлаб қўйганман, мис чойнак ичидагисидан битта олиб берсин... Баҳоси 3 сўм.

Шундай деб авлиёзода ҳовлиққанча жўнаб кетди. Ўнг қўлтиғида салла, чап қўлтиғида аллақандай диний китоб, дарвешхонага кетди у. Ҳозир бориб одамларга нариги дунё роҳатлари ҳақида ваъз айтади, сизларни жаннатга олиб кириб қўяман деб беш-ўн сўм шилиб олиш пайидан бўлади.

Аммо кўпчилик миёнхонларга аллақачон ишонмай қўйган, уларнинг ўзлари қадоқ қўллари билан жаннат яратяптилар, ўнгда ҳам меҳнат, чапда ҳам меҳнат, каттадир-кичикдир она ер ҳуснига ҳусн қўшяпти. Уларга боғ-эрамнинг кераги йўқ. Олтин рангли узумлар, нахш олмалар, шакарпалак қовунлар — ҳамма-ҳаммасини ўзлари муҳайё қилишяпти.

Аммо Миёнхонларчи?

Саидмиёнхоннинг қирққа яқин авлоди ҳеч жойда ишламайди, содда одамлар ўртасида обрў қозониш учун бири-иккинчисини жағи қийшайиб қолгунча мақтаб, «каттамиз пайғамбар-у, кичигимиз чала авлиё» деб оҳ-фиғон қилиб кун ўтказишяпти. Денов, Шўрчи ва Сариосиё районларининг раҳбарлари миёнҳонларни сира танимасалар керак, уларнинг қилмишлари ҳақида лом-мим демасдан келяптилар.

Миёнзодалар билан танишиб яна Саидмиёнхоннинг ҳузурига қайтдик. Эшон поччамиз маст кўзларини сузиб:

— Хизмат, бўталоқларим? деб сўрадилар бизни танимай.

— Кайфлари борми, тақсир?

— Як нафас ҳузур, тахти Сулаймонаст! — дедилар Саидмиёнхон лабларини чапиллатиб. — андоқ ривоят қилибдурларким, ҳазрати Сулаймон пайғамбар малоикалар билан...

Йўқ, баст қилинг энди Миёнхон ҳазратлари. Сизнинг ривоятингизда текинхўрлик, одамларни алдаш, риёкорлик бўлса бордир, аммо бизнинг ривоятда:

— «Ишламаган тишламайди!» — деб ёзилган.

Худойберди ТУХТАБОЕВ,
Авлиёқул ХАЛИЛОВ.

«СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ» РЕДАКЦИЯСИГА

Олтмиш йиллик юбилейим муносабати билан менга илмий муассасалар, ижодий ташкилотлар ҳамда айрим кишилар юборган табрик ва қутловлар учун газета орқали миннатдорчилигимни билдиришингизни илтимос қиламан.

Назир САФАРОВ.

ПЛАНЕТАМИЗДА

ЛЮКСЕМБУРГ КОМПАРТИЯСИНИНГ XVIII СЪЕЗДИ

ЛЮКСЕМБУРГ, 19 апрель. (ТАСС). Люксембург Коммунистик партиясининг кеча бу ерда ўз ишини бошлаган XVIII съезди «тинчлик, озодлик, мустақиллик, социализм!» деган шиор остида ўтмоқда.

Съездда 130 дан кўпроқ делегат ва съезд меҳмонлари, шунингдек Совет Иттифоқи, Франция, Италия, Бельгия Коммунистик партияларининг вакиллари иштирок этмоқдалар.

Съезд номига қардош коммунистик ва ишчи партиялардан телеграммалар келди.

Люксембург Компартияси Марказий Комитетининг бош секретари Д. Урбани съездда Люксембург Коммунистик партияси Марказий Комитетининг ҳисобот докладини қилди.

Ҳисобот доклади юзасидан музокаралар бошланди.

Съезд қатнашчилари ўз нутқларида Люксембург коммунистларининг энг муҳим вазифалари тўғрисида гапирдилар. Улар Люксембург Компартияси Марказий Комитетининг бош йўлини маъқулладилар, Америка ҳарбийларининг Шарқи-Жанубий Осиёдаги агрессив ҳаракатларини қораладилар, Ғарбий Германияда қайта пайдо бўлаётган милитаризм ва реваншизмнинг Европадаги тинчлик ишига хавф туғдираётганлиги тўғрисида гапирдилар ва жаҳоннинг барча софдил кишиларини янги жаҳон урушининг олдини олиш учун курашда бирдам бўлишга чақирдилар.

Съезд қатнашчилари Совет Иттифоқи Коммунистик партияси делегациясининг бошлиғи, КПСС Марказий Комитетининг аъзоси ва КПСС Марказий Комитети РСФСР Бюросининг аъзоси И. В. Капитоновнинг нутқини гулдурос қарсаклар билан кутиб олдилар. У, Люксембург Компартияси КПСС делегациясини съездга таклиф этганлиги учун ташаккур билдирди.

Ўртоқ Капитонов делегатларнинг ишида муваффақиятлар тилади ва Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитетининг съездга юборган табрик текстини ўқиб берди.

Съезд ўз ишини давом эттирмоқда.

ИНСОН ҲАР НАРСАГА ҚОДИР

ТИНЧЛИКНИ ҲИМОЯ ҚИЛИШ СОВЕТ КОМИТЕТИНИНГ РАИСИ Н. С. ТИХОНОВ БИЛАН СУҲБАТ

— Хельсинки конгресси, — деди Н. С. Тихонов АПН мухбири билан суҳбатда, — Жаҳон Тинчлик Кенгаши томонидан чақирилмоқда. Унинг ишида кўп йиллардан буён иштирок этиб келаётганлигимдан фахрланаман. Жаҳон Тинчлик Кенгаши бешиги олдида XX асрнинг энг яхши вакили Фредерик Жолио-Кюри турган эди. Аммо тинчлик тарафдори бўлиб чиқаётган бошқа ҳар қандай ташкилотнинг вакиллари ҳам бегона бўлмайдилар, Хельсинкида ўзларини фақат меҳмондек сезмайдилар.

— Тинчлик тарафдорлари ҳаракати кўп йиллик тажрибага эга. Хельсинки Конгресси каби форумларнинг таъсири тўғрисида сиз нима дейишингиз мумкин?

— Баъзан мендан: нутқлар ва мажлислардан нима фойда бор? Барча қитъалардаги ҳарбий базалар ва иншоотларнинг темир-бетон қалқони мажлислардаги овоздан қулаб кетмайди-ку? — деб сўрайдилар. Мен шундай деб жавоб бераман: жамоатчилик фикрининг қудратига етарли баҳо бермаслик мумкин эмас. Бир ёрқин мисолни келтириб ўтаман. Яқинда биз Стокгольм мурожаатининг ўн беш йиллигини нишонладик.

— Бирор мамлакатга қарши атом қуролини биринчи бўлиб қўллаган ҳукуматни, — дейилади бу мурожаатда, — биз ҳарбий жиноятчи деб ҳисоблаймиз.

Юз миллионлаб кишилар имзо чеккан бу огоҳлантиришни назарга илмаган худбинлар ҳам топилган эди. Лекин бугун шуни қайд қила оламизки, ҳатто энг ашаддий милитаристлар ҳам атом қуроли кнопкасини босишга ботина олмадилар. Демак, Стокгольм мурожаатига қўшилган кишиларнинг куч-ғайрати бекорга кетмади.

Тинчликка олиб борадиган йўл равон ва қисқа эмас. Барча қитъаларни ўз ичига қамраб олган ижтимоий ҳаракатга энг қисқа ва энг яхши йўлни танлаб олишда ёрдам берадиган на тажриба, на тарихий намуна бор эди. Бунинг устига баъзи қитъалар оғир мустамлака уйқусидан эндигина уйғонишди.

Ҳозир амалий ҳаракат ҳар қачонгидан ҳам кўпроқ зарур бўлиб қолди. Конкрет мақсад учун, тинчлик ўрнатилишига ҳалақит бераётган реал тўсиқларни бартараф қилиш учун курашда бирликка эришмоқ керак. Бутун дунёни қамраб оладиган амалий ҳаракаттина кўзда тутилган самарани бериши мумкин.

Тинчлик ишига қўшилган ҳар бир ҳисса қимматлидир. Совет тинчлик тарафдорлари, яъни совет халқи Хельсинкида турли группалар ва оқимларнинг вакилларига, улар қандай диний ёки ижтимоий сиёсий қарашларда бўлишидан қатъи назар ўз фикрларини ва таклифларини айтиб берадилар.

Оптимизм бутун ҳаракатимизнинг характерли томонидир. Конгрессга тайёргарлик муваффақиятли ўтмоқда. Масалан, Жаҳон Тинчлик Кенгашининг делегацияси Африка қитъасидаги кўпгина мамлакатларда бўлди, ҳамма жойда Хельсинки форумининг мақсадлари ва вазифаларига хайрихоҳлик билан қарамоқдалар. Бирлашган Араб Республикаси, Мали, Гвинея ва бошқа мамлакатларнинг президентлари июль конгрессини табрикладилар ва унга энг яхши истакларини йўлладилар.

— Хельсинкида кун тартиби ва конгресс ишининг қандай тартибда ўтишини конгресснинг ўзи белгилайди ва тасдиқлайди. Шунга қарамай муҳокама қилинадиган масалалар доираси нимадан иборат бўлишини олдиндан айтиш мумкиндир?

— Конгресс билан боғлиқ бўлган барча масалаларни яқин кунларда тўпланадиган Халқаро тайёргарлик комитети кўриб чиқади. Жаҳон Тинчлик Кенгашига кирган ташкилотлар ва бошқа минглаб ташкилотлар фикрлари бир хил бўлган масалалар ҳам бор. Бу Вьетнамда урушни дарҳол тўхтатиш, давримиздаги энг хавфли конфликтни бартараф этиш талабидир. Бу — Қўшма Штатлар Вьетнамда уруш олиб боришнинг энг ваҳший ва даҳшатли воситаларини қўллаётганлигини якдиллик билан қоралашдир. Бу — Жанубий Вьетнамнинг жафокаш халқига ўз тақдирини ўзи ҳал қилиш ҳуқуқини беришдир.

Ёппасига ва батамом қуролсизланишга эришилса, бу ўз куч-ғайратларининг энг катта самараси бўлишини тинчлик тарафдорлари яхши биладилар. Шунинг учун ҳам улар бу соҳада нималар бўлаётганлигини эътибор билан кузатиб бораётирлар. Афсуски, Ғарб давлатлари қуролсизланиш проблемасини ҳал этишга турли йўллар билан тўсқинлик қилмоқдалар.

Москва Шартномаси билан ядро қуроли синовларининг қисман таъқиқланганлиги тинчликсевар кишиларнинг ғалабасидир. Лекин шартноманинг кучини ер ости синовларига ҳам ўтказиш керак. Бу ҳолда ҳам ҳеч қандай инспекция ва махсус контроль аппарати талаб қилинмаслигини назария ва амалиёт аллақачон тасдиқлаган.

Хельсинкида инсониятнинг тинчлик ва бахт-саодат, озодлик ва тараққиёт тўғрисидаги асрий орзуларини амалга оширишда ҳал қилувчи роль ўйнайдиган конкрет ҳаракатларни белгилаб олиш мумкин бўлади, деб умид қиламиз.

Инсон ҳар нарсага қодирдир, дастлабки космик жасоратлар шундан далолат бериб турибди. Мен инсоннинг коинотга нисбатан жуда кичик бўлган ва Ер деб аталган ўз уйида тинчлик ва бахт-саодатга эришишига ишонаман.

АГРЕССОРЛАРГА ЖИДДИЙ ОГОҲЛАНТИРИШ

ВЬЕТНАМ ДЕМОКРАТИК РЕСПУБЛИКАСИНИНГ ХАВФСИЗЛИГИНИ ҲИМОЯ ҚИЛИШ ЙЎЛИДАГИ ЯНГИ ҚАДАМЛАР

СОФИЯ. Болгариядаги марказий газеталар Совет—Вьетнам қўшма ахборотини «Американинг Вьетнамдаги агрессияси дарҳол тўхтатилсин!», «Агрессорларга қарши курашни сўзсиз қўллаб-қувватлаймиз», «Вьетнамни ҳимоя қилиш йўлида бундан буён қўйиладиган қадамлар», «Вьетнам халқининг кураши тўла ғалаба билан якунланади» деган йирик сарлавҳалар билан биринчи саҳифаларда босиб чиқарди.

Газеталар бундай деб таъкидламоқда: ўз озодлиги ва мустақиллигини қаттиқ туриб сақлаб қолишда Вьетнам халқига кўмаклашмоқ учун КПСС, Совет ҳукумати ва совет халқи иложи бўлган ҳамма чораларни кўрмоқдалар.

Ялпи тинчлик ва социалистик ҳамжамиятимиз манфаатларини кўзлаб, биз курашаётган Вьетнам халқига ҳар тарафлама ёрдам кўрсатишга қатъиян аҳд қилиб қўйдик, деди Болгария Коммунистик партияси Марказий Комитетининг биринчи секретари, Болгария Халқ Республикаси Министрлар Советининг раиси Тодор Живков Благоевград шаҳридаги митингда. Агар зарур бўлиб қолса, биз империалистик агрессорларни тор-мор келтириш учун Шимолий Вьетнамга кўнгиллиларни юборишга тайёрмиз.

БУХАРЕСТ. «Скинтейя» газетаси ва Руминиянинг бошқа газеталари Совет—Вьетнам қўшма ахборотининг муфассал баёнини босиб чиқарди. Газеталар, жумладан, қуйидагиларни кўрсатиб ўтмоқда: ахборотда барча мамлакатларнинг ҳукуматлари ва халқлари Америка Қўшма Штатларининг Ҳинди-Хитойдаги агрессиясини тўхтатиш учун зарур бўлган чораларни кўришга даъват этилди ҳамда Совет Иттифоқи агрессияни даф этишда Вьетнам Демократик Республикасига бундан буён ҳам зарур бўлган ёрдамни кўрсата бериш учун ўзининг тайёр турганлигини таъкидлади.

ЛОНДОН. Лондон матбуоти Вьетнам Демократик Республикаси партия-ҳукумат делегациясининг Совет Иттифоқига қилган визити тамом бўлгандан кейин эълон қилинган Совет—Вьетнам қўшма ахборотига зўр қизиқиш билан қарамоқда. «Санди таймс», «Обсервер», «Санди экспресс» ва бошқа газеталар шу ахборотдан парчалар олиб босди.

Ахборотда, зарур бўлиб қолган ҳолда, Совет ҳукумати Вьетнам халқининг қаҳрамонона курашида унга ёрдам бериш истагини билдирган совет гражданларининг Вьетнамга жўнаб кетишларига рози бўлади, дейилган эди. Матбуот ахборотнинг мана шу қисмига алоҳида қизиқиш билан қарамоқда. «Санди экспресс» газетаси ахборот Америка агрессиясини қоралаганлигини айтиб, СССР билан Вьетнам Демократик Республикаси Америка қўшинларининг Вьетнамдан олиб чиқиб кетилишини талаб қилганликларини алоҳида бўрттириб кўрсатмоқда.

17 апрелда Напхиллда (Лондондан 50 километр нарида) бошланган тинчлик маршида беш мингдан ортиқ киши қатнашмоқда. Кўпгина плакатларга «Вьетнамдаги бомбардимонлар тўхтатилсин», «Вьетнамда дарҳол музокаралар бошлаб юборилсин» деган сўзлар ёзилган.

НЬЮ-ЙОРК. Америкадаги 400 дан ортиқ ёзувчи, журналист ва санъат арбобининг Америка Қўшма Штатларининг Шарқи-Жанубий Осиёдаги агрессив сиёсатига қарши норозилик билдирган баёноти «Нью-Йорк таймс» газетасида босилиб чиқди. Биз Американинг Вьетнамдаги сиёсатидан пушаймонмиз, дейилади баёнотда. Биз — Американинг Вьетнамдаги сиёсатига қаршимиз. Биз бутун дунё кўз олдида сукут сақлаб тура олмаймиз. Тарихимиздаги мана шу ҳал қилувчи ва фожиали дамларда ўз фикрини баён қилмоқчи бўлган кишиларнинг ҳаммасини Американинг Вьетнамдаги сиёсатини зудлик билан тинчлик йўлига буриб юборишни талаб қилишга чақирамиз.

Америка ёзувчилари, журналистлари ва санъат арбоблари Шимолий Вьетнамни бомбардимон қилиш дарҳол тўхтатилсин, деган талабни қўймоқдалар. (ТАСС).

ТАБИАТШУНОС БЛОКНОТИДАН

ТОҒРАЙХОН

Тоғрайхон тоғли районларда денгиз сатҳидан 3000 метр баландликда ўсади. У кўп йиллик хушбўй ўсимликлардан ҳисобланиб Чотқол, Фарғона, Ҳисор, Зарафшон ва Туркистон тоғларида кўп учрайди. Тоғрайхоннинг хўжаликда ва саноатда аҳамияти катта. Унинг барги, танаси, гули овқатга қўшиб истеъмол қилинади. Таркибида 0,12-0,57 процент эфир мойи, уруғида 28 процентга қадар ёғ бор.

Медицинада ундан овқат ҳазм қилишни яхшилаш, ички касалликларни даволашда қўлланилади. Саноатда эса ундан бўёқ моддаси олинади.

М. ТУЯЧИЕВ,
биология фанлари кандидати.

ФУТБОЛ

ҲИСОБ—2:0

Кеча марказий «Пахтакор» стадионида бўлиб ўтган ўртоқлик учрашуви 2:0 ҳисоби билан майдон эгалари фойдасига ҳал бўлди. Геннадий Красницкийнинг иккита урган тўпига Қозон шаҳрининг «Искра» командаси жавоб қайтаролмади.

«Пахтакор»чилар «А» класси бўйича (I группа) мамлакат биринчилиги учун мусобақаларнинг бугун ўтказиладиган иккинчи турида дам олгач, 27 апрелда Москванинг «Торпедо» командасини қабул қилади.

А. МАЪЗУМОВ.

РЕКЛАМА • ЭЪЛОНЛАР • РЕКЛАМА • ЭЪЛОНЛАР

Радио

21 АПРЕЛДА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

8.25 — Концерт. 9.30 — Камер куйлар. 10.10 — «Ёш чўлқуварлар» (сюита). 10.30 — В. И. Ленин ёқтирган асарлар. 11.10 — «Ленин ҳамиша барҳаёт». 11.30 — Най ва қўшнай садолари. 13.40 — Дам олиш концерти. 16.15 — Ўзбекистоннинг музика маданияти. 17.00 — «Ёшлик» радиостанцияси. 18.00 — «Алангали йиллар қиссаси». 18.30 — Классик куйлар. 19.20 — Ленин, Ватан ва партия ҳақидаги қўшиқлар (қоз.). 20.00 — «КПСС МК Пленуми қарорлари амалда» (рус.). 20.10 — С. Рахманинов асарлари. 20.45 — «Янгиликка кенг йўл». 22.00 — «Коммунистик ахлоқ тарбиясининг асослари» (радиолекторий). 22.15 — Кантаталардан парчалар. 22.40 — В. И. Ленин ҳақида шеърлар. 23.20 — Кекса большевиклар талабига мувофиқ концерт.

Телевидение

21 АПРЕЛДА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

18.00 — **Телевизион янгиликлар.** 18.20 — **Қизил галстук** тележурнали. 18.55 — **Ҳозирги босқичда миллий озодлик ҳаракати** (суҳбат). 19.15 — **Кинофильм.** 19.40 — **Ленин чизган йўл билан.** 20.00 — **Владимир Ильич Ленин туғилган куннинг 95 йиллигига бағишланган концерт,** танаффус вақтларида — **Телевизион янгиликлар ва Ленин билан бамаслаҳат** деган телефильм.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

Рус тилида: 18.10 — **Третьяков галереяси бўйлаб** (болалар учун). 18.35 — **Тошкент янгиликлари.** 18.45 — **В. И. Ленин ҳақида** (ҳужжатли фильм). 19.10 — **Кўнгиллилар** (бадиий фильм).

Ўзбек тилида: 20.45 — **Қадимги Витебскнинг ёшлиги** (илмий-оммабоп фильм). 21.05 — **Тошкент янгиликлари.** 21.15 — **Самарқанд рассомларининг янги асарлари.**

Театр

НАВОИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 21/IV да **Дон Жуан.**

ҲАМЗА НОМЛИ ТЕАТРДА — 21/IV да **Юлдузлар жамоли,** 22/IV да **Сарвқомат дилбарим.**

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 21/IV да **Малиновкада тўй,** 22/IV да **Гули сиёҳ.**

Кино

Ёқут кўзли билагузук — САНЪАТ САРОЙИ (кундуз соат 4, кеч 6, 8 ва 9-45 минутда).

Узоқ эллар — «МИР» (кундуз ва кечқурун), «ЁШ ГВАРДИЯ» (кундуз соат 1 яримгача), «ХИВА» (кеч 8 яримда).

Ватанга совға (ўзбек тилида) — СОБИР РАҲИМОВ номли, НАВОИЙ номли (кундуз ва кечқурун), «ДРУЖБА» (кундуз соат 2, 4 ва кеч 6 да).

Тонгда қатл этилганлар — «ЎЗБЕКИСТОН», «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ», «МОСКВА», «ИСКРА», «ВОСТОК», «ЧАЙКА», «ДРУЖБА» (кундуз ва кечқурун), «СПУТНИК» (тоқ соатларда).

Мозор орқали — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун), «СПУТНИК» (жуфт соатларда).

Бальзаминовнинг уйланиши — «ЮЛДУЗ» (кундуз ва кечқурун).

Революция номи билан — «МИР» (кундуз соат 4 да).

Тоғлиқ қасоскорлар (1 ва 2-серия) — НАВОИЙ номли (ёзги — кеч соат 8-20 минутда).

Давлат жиноятчиси — «САЛЮТ» (кеч соат 8 яримда).

Йиғи — «ЁШ ГВАРДИЯ» (кундуз соат 3-15 минутдан).

Ульяновлар оиласи — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (эрталаб соат 10 ва кундуз 12 да).

«ПОЛИТОТДЕЛ» КОЛХОЗИ СТАДИОНИДА

21 апрелда

«А» класси бўйича Совет Иттифоқи биринчилиги учун:

«Динамо» (Ленинград) — «Политотдел» (Тошкент область) командалари ўртасида

ФУТБОЛ

Кеч соат 6 да бошланади. Билетлар сотилмоқда.

Ўйин куни кундуз соат 3 дан стадионгача Революция сквери ва Қўйлиқдан махсус автобуслар қатнайди.

Редактор
М. ҚОРИЕВ.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Бирлашган нашриётининг босмахонаси. Тошкент шаҳри.

ИНДЕКС 64543 № В. 92. Р. 03767.